

**JP „Komunalno Brčko“ d.o.o.
Brčko distrikt BiH**

**ЈП „Комунално Брчко“ д.о.о.
Брчко дистрикт БиХ**

**JP „Komunalno Brčko“ d.o.o.
Brčko distrikt BiH**

**Godišnji izvještaj o radu
za period 01.01. – 31.12.2022.**

Februar 2023.

Godišnji izvještaj o radu Javnog preduzeća za komunalne djelatnosti „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH predstavlja vjerodostojan prikaz rezultata poslovanja Preduzeća ostvarenih za period januar – decembar 2022. poslovne godine.

Izveštaj obuhvata podatke o poslovanju četiri Radne jedinice preduzeća – Administracije, Elektrodistribucije, Vodovoda i kanalizacije i Čistoće.

SADRŽAJ

1.UVOD	5
1.1. Osnivanje preduzeća	6
1.2. Djelatnost preduzeća	6
1.3. Rukovodstvo preduzeća	6
2.ŠEMA ORGANIZACIONE STRUKTURE JP „KOMUNALNO BRČKO“	7
3.KORPORATIVNA KULTURA	8
4.INTEGRISANI SISTEM UPRAVLJANJA	9
4.1. Ciljevi kvaliteta za 2022. godinu	9
5.RJ ADMINISTRACIJA	12
6.LJUDSKI RESURSI	13
7.ODNOSI S KUPCIMA	14
8.RJ ELEKTRODISTRIBUCIJA	16
8.1. Cijena električne energije nije se mijenjala u 2022. godini	16
8.2. Realizacija projekata	16
8.3. Redovne aktivnosti	17
8.4. Bilans električne energije	18
9.RJ VODOVOD I KANALIZACIJA	24
9.1. Realizacija projektnih aktivnosti	24
9.2. Redovne aktivnosti – vodovodna mreža	25
9.3. Vanredne aktivnosti	28
9.4. Lokalni vodovodni sistemi pod upravom JP “Komunalno Brčko“	29
9.5. Kanalizaciona mreža	31
10.RJ ČISTOĆA	32
10.1. Realizacija projektnih aktivnosti	32
10.2. Prikupljanje i odvoz otpada	33
10.3. Održavanje gradske deponije	33
10.4. Sanacija divljih odlagališta otpada	33
10.5. Održavanje javnih saobraćajnih i zelenih površina	33
10.6. Zbrinjavanje pasa i animalnog otpada	34
11.FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA ZA 2022. GODINU	35
11.1. Bilans uspjeha	35
11.1.1. Poslovni prihodi	36
11.1.2. Poslovni rashodi	36
11.1.3. Finansijski prihodi	39
11.1.4. Finansijski rashodi	39
11.1.5. Ostali prihodi	39
11.1.6. Ostali rashodi i gubici	39
11.2. Bilans stanja	41
11.2.1. Stalna sredstva i dugoročni plasmani	42
11.2.2. Tekuća sredstva	42
11.2.3. Kapital	44

11.2.4. Dugoročna rezervisanja	44
11.2.5. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	44
11.2.6. Kratkoročne obaveze	44
11.2.7. Pasivna vremenska razgraničenja.....	45
11.3. Izvještaj o novčanim tokovima	45
11.3.1. Upravljanje finansijskim rizicima	46
11.3.2. Izabrani finansijski podaci	47
11.3.3. Finansijski pokazatelji	48
11.3.4. Rentabilnost investiranog kapitala.....	51
12.ZAKLJUČAK :	53

1. UVOD

Izveštaj o ostvarenim rezultatima poslovanja JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH za 2022. godinu pripremljen je sa ciljem informisanja kupaca i korisnika usluga preduzeća, poslovnih partnera, a prije svega osnivača – Skupštine Brčko distrikta BiH, o radu i poslovanju preduzeća u 2022. poslovnoj godini.

Izveštajem su obuhvaćeni najznačajniji pokazatelji poslovanja, među kojima realizacija elektroenergetskog bilansa, obim proizvodnje i distribucije vode, količina prikupljenog i deponovanog otpada, održavanje i uređenje javnih i zelenih površina, kao i drugi relevantni podaci.

Osnovne djelatnosti obavljane su na zadovoljavajućem nivou, posebno distribucija i snabdijevanje električnom energijom i isporuka vode u gradskom području, dok je određenih poteškoća bilo u prikupljanju i odvozu otpada, zbog čestih kvarova na vozilima, te u isporuci vode u lokalnim vodovodnim sistemima kojima preduzeće upravlja, a zbog nedostatka vode na izvorištima.

JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH je u periodu 01.01.- 31.12.2022. godine ostvarilo ukupne prihode u iznosu od 49.515.562 KM, ukupne rashode u iznosu od 49.130.289 KM, te ostvarilo dobit u iznosu od 385.273 KM, što je opširnije obrazloženo u dijelu izvještaja o finansijskim pokazateljima poslovanja preduzeća 2022. za godinu.

Prezentovane informacije u ovom izvještaju o poslovanju mogu poslužiti za realno i objektivno sagledavanje rezultata poslovanja za 2022. godinu, kao i za donošenje poslovnih odluka o poboljšanju rezultata poslovanja JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH u narednom periodu, a sve u cilju dugoročnog održivog poslovanja preduzeća.

Ovaj izvještaj, u sažetom izdanju, sačinjen je na osnovu izvještaja svih organizacionih jedinica u preduzeću, te su svi procesi opširnije opisani u izvještajima sektora, službi, odjeljenja i radnih jedinica preduzeća.

Godišnji izvještaji i planovi poslovanja preduzeća dostupni su zainteresovanim stranama i putem zvanične web stranice preduzeća komunalno.ba.

1.1. Osnivanje preduzeća

Javno preduzeće „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH osnovano je Odlukom Skupštine Brčko distrikta BiH broj: 0-02-022-81/07 od 26.06.2007. godine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“ broj: 20/07, 21/07, 24/08.) i upisano u Registar kod Osnovnog suda Brčko distrikta BiH pod brojem: 096-0-Reg-07-000889 od 28.12.2007. godine. Preduzeće posluje od 01.01.2008. godine u skladu sa Odlukom o osnivanju i Zakonom o javnim preduzećima Brčko distrikta BiH.

1.2. Djelatnost preduzeća

Osnovne djelatnosti JP „Komunalno Brčko“ su distribucija, snabdijevanje i trgovina električnom energijom, proizvodnja i distribucija vode, prikupljanje, transport i deponovanje otpada, čije obavljanje je uređeno kroz organizacionu strukturu od četiri radne jedinice:

- ✓ RJ Elektrodistribucija,
- ✓ RJ Vodovod i kanalizacija,
- ✓ RJ Čistoća, i
- ✓ RJ Administracija.

1.3. Rukovodstvo preduzeća

Javnim preduzećem „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH upravlja Upravni odbor od pet članova, koji za svoj rad odgovara osnivaču – Skupštini Brčko distrikta BiH.

Skupština Brčko distrikta BiH je u Upravni odbor JP “Komunalno Brčko” imenovala:

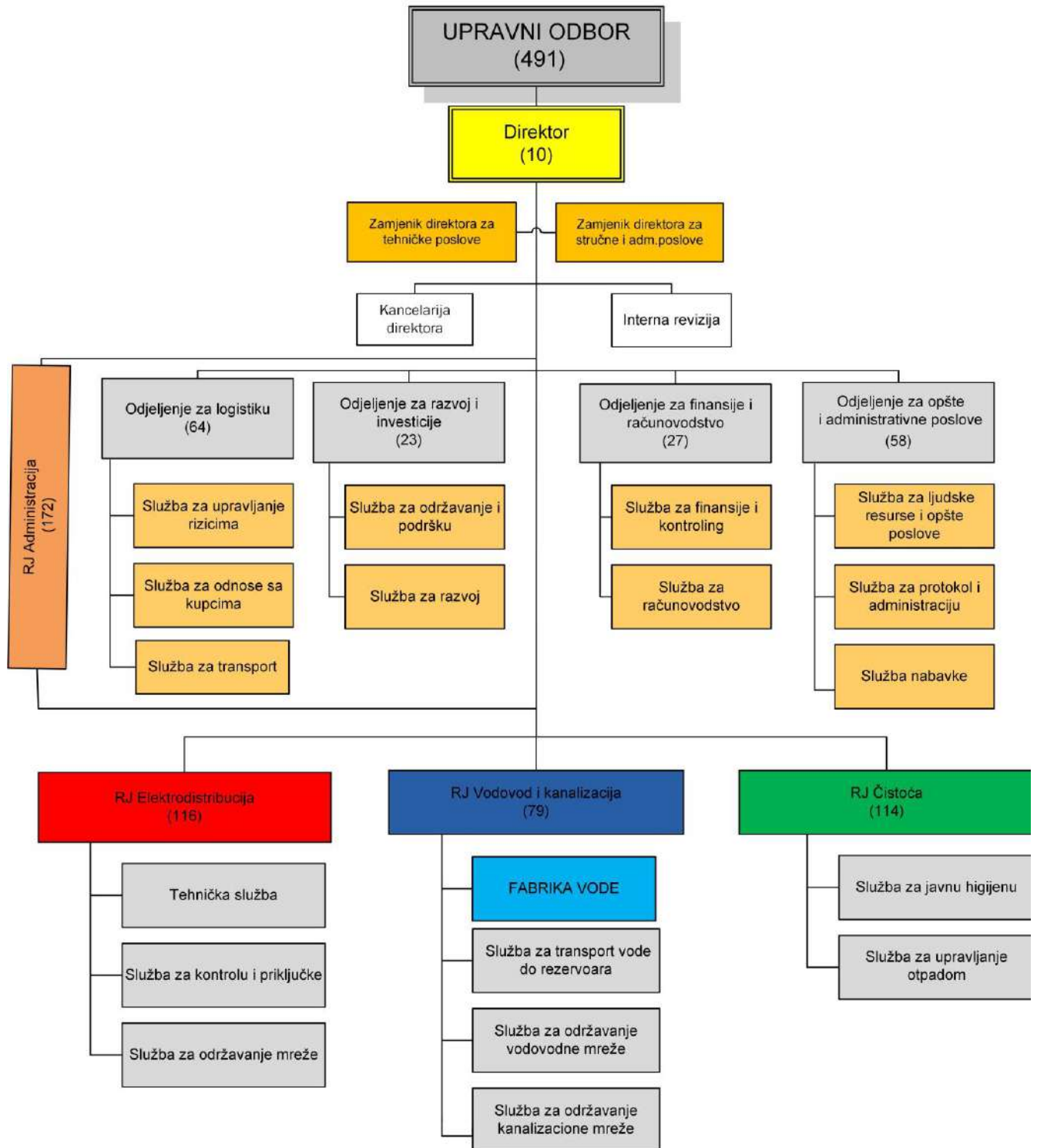
- ✓ Davora Ninića, predsjednik UO
- ✓ Dragana Tomića, potpredsjednik UO
- ✓ Mirsada Hasanbašića, član
- ✓ Muamera Ahmetspahića, član
- ✓ Sašu Vrkačevića, član.

U skladu sa odlukom, članovi Upravnog odbora imenovani su na period od četiri godine, počevši od dana imenovanja, uz mogućnost ponovnog imenovanja, s tim da isti članovi ne mogu biti imenovani više od dva puta uzastopno.

Upravni odbor Javnog preduzeća “Komunalno Brčko” d.o.o. Brčko distrikt BiH imenovao je 17.04.2019. godine Kemala Atića za vršioca dužnosti direktora JP “Komunalno Brčko”, a 06.06.2019. godine ga i izabrao na poziciju direktora preduzeća.

Nakon izmjene Zakona o javnim preduzećima, JP “Komunalno Brčko” bilo je u obavezi da izabere i dva zamjenika direktora. U izvještajnom periodu, funkciju zamjenika direktora za tehničke poslove (od 01.07.2019. godine) obavljao je Dragan Jelisić, a funkciju zamjenika direktora za stručne i administrativne poslove (od 23.09.2019. godine) obavljala je Branka Đurić.

2. ŠEMA ORGANIZACIONE STRUKTURE JP „KOMUNALNO BRČKO“

3. KORPORATIVNA KULTURA

Misija JP „Komunalno Brčko“ - Naša misija je da pružamo usluge distribucije i snabdijevanja električnom energijom, proizvodnju i distribuciju vode, prikupljanje i odvodnju otpadnih voda, prikupljanje i deponovanje otpada te održavanje higijene javnih površina. Sve usluge su na nivou propisanog kvaliteta, maksimalno prilagođene zahtjevima korisnika. Poslujemo transparentno, poštujući zakonske propise, primjenjujući najviše standarde u oblasti upravljanja poslovnim procesima i razvijamo partnerske odnose sa korisnicima naših usluga, institucijama, dobavljačima te ostalim zainteresovanim stranama.

Naša vizija - Želimo biti primjer uspješnog preduzeća koje pruža komunalne usluge u skladu sa najvišim standardima kvaliteta, ostvarujući zadovoljstvo kupaca, zaposlenih i šire društvene zajednice, te preduzeće koje stalno unapređuje procese rada i sistem poslovanja, integrišući pitanje zaštite životne sredine, brige za zaposlenike i posjetioci, te bezbjednost informacija u sve radne aktivnosti.

TEMELJNE VRIJEDNOSTI :

- **Profesionalnost** – u obavljanju poslova i zadataka zaposlenici postupaju ispravno, pravedno i nepristrasno, te savjesno i odgovorno, u skladu sa najvišim profesionalnim standardima, propisima i rokovima, izgrađujući pri tome odnose međusobnog povjerenja i saradnje;
- **Usmjerenost na kupce** – prepoznavamo potrebe naših kupaca, te doprinosimo ostvarivanju njihovih ciljeva, nudeći im visoko-kvalitetnu uslugu;
- **Ekološka osviještenost** – temelje za buduće generacije gradimo zajedno sa lokalnom zajednicom, pri tome omogućavajući zaštitu životne sredine, poboljšanje kvaliteta života zajednice u kojoj poslujemo, kao i održivi razvoj;
- **Timski rad** – pružanje kvalitetne usluge i stvaranje novih vrijednosti za širu zajednicu, rezultat je timskog rada. Zajedničkim djelovanjem pridonosimo razvoju preduzeća, uz potpuno uvažavanje individualnosti svakog pojedinog zaposlenika, kao i posebnosti okruženja u kojem poslujemo;
- **Lični razvoj** – svaki naš zaposlenik posjeduje potencijal i na nama je da omogućimo potpuni razvoj vještina i stručnih znanja koje posjeduje. Posebno cijenimo i podstičemo razvoj naših ljudskih potencijala u cilju stvaranja dodatne vrijednosti za svakoga od njih ponaosob, kao i preduzeća u cjelini.
- **Odgovornost i posvećenost** - svaki naš zaposlenik odgovorno pristupa svakom zadatku, te daje maksimum u postizanju najboljih rezultata i ostvarenju postavljenih ciljeva.

STRATEŠKI CILJEVI :

- **Finansijska samoodrživost** preduzeća po svim djelatnostima,
- **Kvalitetna usluga**, u skladu sa zahtjevima kupaca i važeće legislative,
- **Materijalno-tehnička opremljenost** preduzeća u skladu sa potrebama i zahtjevima poslovnih procesa,
- **Vodeći snabdjevač električnom energijom** kupaca u Brčko distriktu BiH,
- **Povećani kapaciteti i kompetencije** preduzeća za obavljanje komunalne djelatnosti,
- **Održani i unaprijeđeni sistemi upravljanja**,
- **Efikasno upravljanje ljudskim resursima**.

4. INTEGRISANI SISTEM UPRAVLJANJA

JP „Komunalno Brčko“ posluje poštujući i primjenjujući zahtjeve Sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa međunarodnim standardom ISO 9001:2015, zatim Sistema upravljanja okolinom u skladu sa ISO 14001:2015, Sistema upravljanja zaštitom i bezbjednošću na radu u skladu sa OH&S 45001:2018 i u skladu sa Sistemom upravljanja sigurnošću informacija u skladu sa ISO 27001:2013, koji su integrisani u jedinstven sistem upravljanja.

Ciljevi i planirani rezultati u svim segmentima poslovanja preduzeća realizovani su uz poštovanje definisane Politike kvaliteta, Politike zaštite životne sredine, OH&S politike i Politike sigurnosti informacija, koje su javnosti dostupne na internet stranici preduzeća komunalno.ba, te u svim objektima preduzeća vidno istaknute.

U 2022. godini u preduzeću su realizovani interni auditi, preispitivanja upravljačkih sistema od strane rukovodstva, nadzorni eksterni auditi, te dva resertifikacijska audita – Sistema upravljanja kvalitetom i Sistema upravljanja sigurnošću informacija. Oba eksterna resertifikacijska audita su bila pozitivno ocijenjena, te su preduzeću od strane ovlaštene sertifikacijske kuće produženi sertifikati za ove međunarodne standarde na još tri godine.

4.1. Ciljevi kvaliteta za 2022. godinu

Ciljevi kvaliteta za 2022. godinu su usvojeni kada i Plan poslovanja preduzeća, s obzirom da su sastavni dio Plana. Upravni odbor usvojio je na ciljeve sjednici održanoj 29.12.2021. godine. Ciljevi i njihovo ostvarenje zaključno sa 30.6.2022. godine, dati su u tabelarnom prikazu:

R.BR.	CILJ	ODGOVORNO LICE ZA REALIZACIJU	ROK ZA REALIZACIJU	REALIZACIJA U IZVJEŠTAJNOM PER.
1.	Smanjenje gubitaka električne energije na nivo ispod 10%	šef RJ Elektrodistribucija	31.12.2022.	Cilj je ostvaren. Gubici električne energije = 9,78%
2.	Očitavanje krajnjih kupaca u procentu većem od 99,0 %	šef RJ Elektrodistribucija	31.12.2022.	Cilj je ostvaren. Očitano 99,95% kupaca
3.	Stavljanje pod daljinski nadzor za očitavanje svih kupaca koji imaju poluindirektno brojilo i većih kupaca iz kategorije 0,4 kV ostala potrošnja	šef RJ Elektrodistribucija	31.12.2022.	Cilj nije realizovan jer nije bilo uvođenja novih kupaca u sistem za daljinski nadzor i očitavanje. Ograničenje je broj licenci postojećeg softvera Comet. Radi se na proširenju broja licenci.
4.	Rad na implementaciji usvojenih ISO standarda u cilju unapređenja rada Fabrike vode	šef RJ Vodovod i kanalizacija	31.12.2022.	Cilj je ostvaren – ispoštovani svi zahtjevi Integrisanog sistema poslovanja
5.	Ostvariti procent naplate svih usluga od 96,50% (97% naplata električne energije, 94,50 % naplata vode i 90%	pomoćnik direktora za logistiku pomoćnik	31.12.2022.	Cilj je ostvaren - realizacija za period 01.01.-31.12.2022.g, a naplaćena za period 01.02.2022-31.01.2023. godine sa

	<p>naplata usluge odvoza smeća), po tekućoj fakturisanjoj realizaciji Naplata akumuliranih potraživanja iz predhodnih godina u iznosu 500.000 KM</p>	<p>direktora za finansije</p>		<p>osvrtno na dio naplaćene realizacije iz predhodnih godina. Po apsolutnim pokazateljima za godinu, ostvarena je naplata svih usluga sa 101,79%(103,34 % naplata električne energije, 97,24 % naplata vode i 98,22 % naplata usluge odvoza smeća)</p> <p>U izraženim pokazateljima prikazana je i naplata u iznosu od 1.679.782KM fakturisane realizacije iz predhodnih godina naplaćeno 1.556.782KM za električnu energije iz predhodnih godina, naplaćeno 55.000KM za vodu iz predhodnih godina naplaćeno 68.000KM za smeće iz predhodnih godina tako da realna naplata tekućih potraživanja iz 2022. godine iznosi 98,61% ili pojedinačno po vrsti usluge 99% naplata električne energije, 95,58 % naplata vode i 95,54 % naplata usluge odvoza smeća)</p>
6.	<p>95% primljenih zahtjeva i reklamacija riješeno u definisanim rokovima</p>	<p>šef Službe za odnose s kupcima i šefovi RJ</p>	31.12.2022.	<p>Cilj je ostvaren; 95,86 % primljenih zahtjeva i reklamacija riješeno je u definisanim rokovima (primljeno 23.446 riješeno 22.475 po RJ vrsti usluge): -95 % riješenih zahtjeva-reklamacija RJ „Elektrodistribucija“ električne energiju (11.144 primljenih zahtjeva /10.586 riješenih zahtjeva) -94,85% riješenih zahtjeva-reklamacija za vodu RJ “Vodovod i kanalizacija“ (4.976 primljenih zahtjeva</p>

				<p>/4.720 riješenih zahtjeva) -96,05 % riješenih zahtjeva-reklamacija za usluge odvoza smeća RJ “Čistoća“ (759 primljenih zahtjeva /729 riješenih zahtjeva) -98,07% riješenih zahtjeva-reklamacija iz oblasti RJ “Administracija“ (6.567 primljenih zahtjeva /6.440 riješenih zahtjeva)</p>
7.	Ostvarena prosječna ocjena zadovoljstva kupaca 3,9 u sistemu od 1-5	šef Sektora za priključke i reklamacije šefovi RJ	31.10.2022.	Cilj je ostvaren – ukupno zadovoljstvo uslugama preduzeća dobilo ocjenu 4,15
8.	Ostvaren bolji finansijski rezultat po RJ Čistoća za 5% u odnosu na 2021. godinu	Sef RJ Čistoća	31.12.2022.	Cilj nije ostvaren. 31.12.21= - 184.400 KM 31.12.22= - 281.174 KM
9.	Resertifikovano preduzeće za Sistem upravljanja kvalitetom u skladu sa ISO 9001:2015	menadžer kvaliteta	31.12.2022.	Cilj je ostvaren. Preduzeće pozitivno ocijenjeno. Dostavljeni certifikati.
10.	Resertifikovano preduzeće za Sistem upravljanja sigurnošću informacija u skladu sa ISO 27001:2013	menadžer kvaliteta	28.2.2022.	Cilj je ostvaren. Preduzeće pozitivno ocijenjeno. Dostavljeni certifikati.

5. RJ ADMINISTRACIJA

Radna jedinica Administracija jedna je od četiri radne jedinice u Preduzeću koja svojim ciljevima, aktivnostima i radnim zadacima nastoji da održava i unapređuje kvalitetan odnos sa kupcima, a ujedno je i podrška u radu ostalim radnim jedinicama.

Djelatnost Radne jedinice Administracija obavlja se kroz Kancelariju direktora i četiri odjeljenja:

- Odjeljenje za opšte i administrativne poslove,
- Odjeljenje za finansije i računovodstvo,
- Odjeljenje za logistiku i
- Odjeljenje za razvoj i investicije.

Kancelarija direktora pruža podršku u radu Upravnom odboru i direktoru Preduzeća kroz pripremu i koordinaciju aktivnosti, praćenje realizacije odluka najvišeg rukovodstva, te pripremu planova i izvještaja za efikasno upravljanje Preduzećem. Iz Kancelarije direktora se iniciraju i realizuju kontrole i interne revizije svih segmenata poslovanja Preduzeća, kao i aktivnosti koje su usmjerene na izgradnju kvalitetnih odnosa sa javnošću i stvaranje prepoznatljivog i pozitivnog imidža Preduzeća u javnosti.

Odjeljenje za opšte i administrativne poslove upravlja ljudskim resursima, provodi postupke javnih nabavki, brine o kancelarijskom poslovanju i tokovima dokumentacije u Preduzeću, te o tehničkom i fizičkom obezbjeđenju imovine i lica u Preduzeću. U sastavu Odjeljenja su Služba za ljudske resurse i opšte poslove, Služba za protokol i administraciju i Služba nabavke.

Odjeljenje za finansije i računovodstvo provodi finansijsku politiku Preduzeća, upravlja novčanim tokovima, primjenjuje računovodstvene standarde i priprema finansijske analize i izvještaje. U sastavu Odjeljenja su Služba za finansije i kontroling i Služba za računovodstvo.

Odjeljenje za logistiku je kroz svoje aktivnosti usmjereno na saradnju, komunikaciju i stalno unapređenje odnosa s kupcima, te pozicioniranje imidža Preduzeća u javnosti i zaštitu na radu. U okviru Odjeljenja organizovane su Služba za odnose s kupcima, Služba za upravljanje rizicima i Služba za transport.

Odjeljenje za razvoj i investicije se kroz svoje aktivnosti bavi održavanjem integrisanog sistema upravljanja, upravljanjem projektima, održavanjem opreme, vozila i objekata Preduzeća. Odjeljenje aktivnosti provodi kroz Službu za razvoj i Službu za održavanje i podršku.

6. LJUDSKI RESURSI

U poslovnom okruženju, u kojem su tehnologije i informacije svima dostupne, preduzeća svoju konkurentsku prednost mogu graditi samo na jednom resursu - svojim zaposlenicima, njihovim sposobnostima, znanjima i motivaciji.

Imajući u vidu da unapređenje organizacione strukture preduzeća i razvoj kadrova predstavlja okvir za povećanje efikasnosti u cilju pružanja kvalitetnijih usluga i ostvarenju principa usmjerenosti preduzeća prema korisnicima, **razvoj ljudskih resursa** je identifikovan kao strateško usmjerenja.

U okviru redovnih aktivnosti, Služba za ljudske resurse i opšte poslove uredno je vodila matičnu evidenciju zaposlenih po svim osnovama (određeno, neodređeno, pripravnčki staž, praksa i dr.), te realizovala sve planske aktivnosti iz oblasti radno – pravnih odnosa.

Jedan od osnovnih zahtjeva sistema kvaliteta je stručnost i osposobljenost zaposlenika za obavljanje radnih zadataka, rukovanje opremom, obavljanje procesnih aktivnosti, kontrolu kvaliteta proizvoda i procesa u skladu sa zahtjevima radnog mjesta i poslovnih proces. Stručno osposobljavanje zaposlenih realizovano je u skladu sa:

- ✓ Planom stručnog usavršavanja i osposobljavanja zaposlenih,
- ✓ Vanplanskom edukacijom
- ✓ Internom edukacijom.

Tokom 2022. godine zaposlenici preduzeća učestvovali su na 11 eksternih edukacija.

Postojećom sistematizacijom radnih mjesta u JP „Komunalno Brčko“, predviđen je ukupno 491 izvršilac, dok je na dan **31.12.2022.** godine u Preduzeću zaposleno 442 lica, od čega je 426 na neodređeno i 16 na određeno vrijeme.

Bošnjaci	Srbi	Hrvati	Ostali	Ukupno
198	182	56	6	442

U 2022. godini realizovan je Program poslovne orijentacije za sve nove zaposlenike.

Preduzeće je u 2022. godini nastavilo i višegodišnju saradnju sa Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH na realizaciji programa “Rad za opšte dobro na slobodi”. Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH i JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH su potpisali **Ugovor o izvršavanju rada za opšte dobro na slobodi** na period od dvije godine. Predmet Ugovora je izvršenje rada za opšte dobro na slobodi i besplatni rad osuđenika u korist JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH prilikom izvršenja sudske odluke o zamjeni kazne zatvora, radom za opšte dobro na slobodi.

Sa početkom nove 2022/2023. školske godine, u septembru 2022. godine 18 učenika JU Poljoprivredne i medicinske škole započelo je sa obavljanjem prakse u JP “Komunalno Brčko”, u skladu sa čim je sa ovom srednjom školom potpisan i ugovor o obavljanju prakse.

Kao vid brige za zaposlenike, svim zaposlenicima – roditeljima i starateljima koji imaju djeci do 12 godine podijeljeni su novogodišnji paketići. Svim zaposlenicima koji su u 2022. godini ispunili uslove za odlazak u penziju uručeni su poklon bonovi, a svim ženama zaposlenim u preduzeću uručene poklon bon kartice povodom Dana žena.

7. ODNOSI S KUPCIMA

Kupci i korisnici usluga JP “Komunalno Brčko” su u periodu od 01.01. – 31.12.2022. godine ostvarili 32.850 pojedinačnih kontakata sa Službom za odnose s kupcima, kroz više kanala komunikacije – pozivom, lično, kroz zahtjeve i dr. Putem besplatne info linije 0800 505 07 kupci su ostvarili kontakt sa Pozivnim centrom kroz 16.036 poziva, uputivši reklamacije, žalbe, pitanja, zahtjeve ili pohvale za rad preduzeća. Najčešće postavljena pitanja, upućena putem besplatne info linije, bila su o uslugama preduzeća, cjenovniku, radnom vremenu blagajne, odvozu kućnog opada, prekidu vodosnabdijevanja u lokalnim vodovodima, javnoj rasvjeti i drugim servisnim informacijama. Sektor za priključke i reklamacije evidentirao je 8.789 zahtjeva, a ostali u okviru službe 1.500 zahtjeva, informacija ili reklamacije.

95,86% primljenih zahtjeva i reklamacija riješeno je u definisanim rokovima: 95% riješenih zahtjeva-reklamacija za RJ „Elektrodistribucija“, 94,85% riješenih zahtjeva-reklamacija za RJ „Vodovod i kanalizaciju“, 96,05 % riješena zahtjeva-reklamacije za RJ „Čistoća“ i 98,07% riješenih zahtjeva-reklamacija iz oblasti poslova RJ „Administracija“.

Prema pokazateljima godišnjeg izvještaja Službe za odnose s kupcima i fakturisanju realizaciji za period 01.01.-31.12.2022., a naplaćenju za period 01.02.2022-31.01.2023. godine, sa osvrtom na dio naplaćene realizacije iz prethodnih godina, ostvarena je naplata svih usluga sa 101,79% (103,34% naplata električne energije, 97,24% naplata vode i 98,22% naplata usluge odvoza smeća). U izraženim pokazateljima prikazana je i naplata u iznosu od 1.679.782 KM fakturisane realizacije iz prethodnih godina - naplaćeno 1.556.782 KM za električnu energiju iz prethodnih godina, naplaćeno 55.000 KM za vodu iz prethodnih godina, naplaćeno 68.000 KM za smeće iz prethodnih godina, tako da realna naplata tekućih potraživanja iz 2022. godine iznosi 98,61% ili pojedinačno po vrsti usluge: 99% naplata električne energije, 95,58% naplata vode i 95,54% naplata usluge odvoza smeća.

Pokretanje prinudnih mjera naplate doprinijelo je ostvarenju planiranih procenata naplate svih usluga, te i značajnoj naplati dijela potraživanja iz prethodnih godina. Primjenjene su sljedeće mjere prinudne naplate:

- ✓ Izdato 3.220 naloga za isključenje električne energije zbog duga
- ✓ Isključeno 325 kupaca sa elektrodistributivne mreže
- ✓ Izdate opomene pred isključenje sa elektrodistributivne mreže za 1.032 kupca pravna lica i 4.256 opomena domaćinstvima zbog neplaćanja usluge
- ✓ Izdato 1.436 opomena pred isključenje i tužbu za neplaćanje usluge isporuke vode
- ✓ Izdate 1.934 opomene pred tužbu za neplaćanje usluge odvoza smeća
- ✓ Tužena 1.332 kupca radi naplate duga za smeće
- ✓ Tuženo 448 kupaca radi naplate duga za vodu
- ✓ Tuženo 10 kupaca radi naplate duga za električnu energiju.

Kupcima omogućavamo i plaćanje duga na rate, te je u izvještajnom periodu potpisano 196 ugovora o otplati duga na rate, i to 144 ugovora o otplati duga za električnu energiju u vrijednosti od 174.421,07 KM, 35 ugovora o otplati duga za vodu u vrijednosti od 20.859,97 KM, te 17 ugovora o otplati duga za usluge odvoza smeća u vrijednosti od 6.948,49 KM.

Na šalterima blagajne u izvještajnom periodu naplaćeni su računi u vrijednosti od 22.099.233,50 KM, od toga na šalterima blagajne u Brčkom naplaćeno je 20.015.804,17 KM, u Gornjem Rahiću 1.380.310,93 KM i na šalteru blagajne u Seonjacima 703.118,40 KM.

Upravni odbor preduzeća usvojio je u julu 2022. godine novi cjenovnik usluga preduzeća.

U cjenovniku su, u skladu sa promjenama na tržištu, korigovane cijene usluga koje pružaju sve tri radne jedinice preduzeća. Izmjene se nisu odnosile na osnovne usluge – cijenu kilovatčasa električne energije, kubni metar vode i odvoz otpada, nego na ostale usluge koje preduzeće pruža pojedincima, privatnim preduzećima, institucijama, te realizuje na osnovu javnih ovlaštenja.

Cjenovnik je dostupan na web stranici preduzeća.

8. RJ ELEKTRODISTRIBUCIJA

Osnovni zadatak Radne jedinice Elektrodistribucija je isporuka kvalitetne električne energije za više od 36.000 kupaca koje električnom energijom snabdijeva JP „Komunalno Brčko“. Elektrodistribucija obezbjeđuje godišnju isporuku oko 280 GWh električne energije, te upravlja i održava elektromrežu koju čini 100 km dalekovoda 35 kV, 410 km dalekovoda 10 kV, osam čvornih trafo stanica 35/10 kV i 480 trafo stanica 10(20)/0,4 kV.

Radna jedinica Elektrodistribucija organizovana je kroz rad sljedećih službi:

- Tehnička služba,
- Služba za održavanje mreže, i
- Služba za kontrolu i priključke.

8.1. Cijena električne energije nije se mijenjala u 2022. godini

Državna regulatorna komisija za električnu energiju donijela je 15.12.2021. godine Odluku o tarifama za snabdijevanje električnom energijom u okviru univerzalne usluge u Brčko distriktu BiH i Odluku o tarifama za usluge distribucije električne energije u Brčko distriktu BiH. Ovim tarifama regulisane su cijene za usluge snabdijevanja i distribucije električne energije na području Brčko distrikta BiH koje su stupile na snagu 01.01.2022. godine i tokom izvještajne godine nisu mijenjane.

Odluku o tarifnim stavovima za isporuku električne energije kvalifikovanim kupcima iz kategorije potrošnje 35 kilovolti, 10 kilovolti i javna rasvjeta u Brčko distriktu BiH, Upravni odbor Javnog preduzeća „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH usvojio je 30.12.2021. godine, te su i ove tarife bile u primjeni od 01.01.2022. godine i u 2022. godini nije bilo promjena cijena ni za ovu kategoriju kupaca

Prema usvojenim tarifama, prosječno povećanje za kategoriju domaćinstva iznosilo je 3,77%, prosječno povećanje za kategoriju pravnih lica iznosilo je 3,65% i prosječno povećanje za kategoriju velikih kupaca i javne rasvjete 3,98 %. Novi tarifni postupak pokrenut je krajem godine, te će do uvećanja cijena za kupce doći u prvom kvartalu 2023. godine, s obzirom da je došlo do poskupljenja nabavne cijene električne energije za energetske 2023. godinu, u odnosu na 2022. godinu.

8.2. Realizacija projekata

U izvještajnom periodu, u naselju Bijela izvršeno je **kabliranje 10 kV dalekovoda "Bijela"**. Realizacijom ovog projekta, finansiranog sredstvima granta Vlade Brčko distrikta BiH, riješeni su problemi čestih atmosferskih pražnjenja na dionici 10 kV dalekovoda "Bijela" od TS 10/0,4 kV Bijela 2 do TS 10/0,4 kV Bijela 8, što je stvaralo velike probleme u elektroenergetskoj mreži, kao i krajnjim kupcima električne energije.

Završena je izgradnja trafostanice BSTS 10/0,4 kV Potočari 11 koju je JP "Komunalno Brčko" d.o.o. Brčko distrikt BiH izgradilo sopstvenim sredstvima. Cilj izgradnje trafostanice bio je da se interpolacijom postojećih trafostanica skрати dužina niskonaponske mreže i na taj način popravi kvalitet snabdijevanja električnom energijom krajnjih kupaca, koji se naročito odnosi na kvalitet napona napajanja.

Mobilna trafostanica instalirana u Dubravama - U naselju Dubrave, u neposrednoj blizini osnovne škole, 21.06.2022. godine izgorjela je trafostanica prenosnog odnosa 10/0,4 kilovolti. Zaposlenici RJ Elektrodistribucija pristupili su privremenom rješavanju ovog problema, odnosno instalaciji

mobilne trafostanice, koju je preduzeće nabavilo prošle godine upravo za potrebe neplaniranih, vanrednih, situacija – havarija, nepogoda, poplava, zemljotresa i drugih nesreća koje dovode do prekida u isporuci električne energije krajnjim kupcima. Mobilna trafostanica zamijenjena je ponovo novom, fiksnom, trafostanicom u avgustu 2022. godine, nakon okončanja postupka nabavke.

U izvještajnom periodu Skupština Brčko distrikta BiH usvojila je novi Zakon o električnoj energiji i Zakon o obnovljivim izvorima energije i kogeneraciji, u čijoj izradi su učestvovali i predstavnici RJ Elektrodistribucija. Slijedi period izrade podzakonskih akata.

8.3. Redovne aktivnosti

RJ Elektrodistribucija je i u 2022. godini obezbijedila efikasan distributivni sistem za isporuku električne energije krajnjim kupcima u Brčko distriktu BiH, te sigurno i pouzdano snabdijevanje električnom energijom propisanog kvaliteta.

Sve čvorne trafostanice prenosnog odnosa 35/10 kV remontovane su od jula do oktobra 2022. godine. Remonti se provode svake godine sa ciljem podizanja pogonske spremnosti čvornih trafostanica na viši nivo, ali i radi kontinuiranog, planskog i sistemskog održavanja ovih najznačajnijih i najvećih elektroenergetskih objekata u sistemu brčanske elektrodistribucije.

U 2022. godini, za potrebe konzuma na teritoriji Brčko distrikta BiH, nabavljeno je 284.847.707 kWh električne energije, što je za 0,2812 % manje u odnosu na 2021. godinu. Krajnjim kupcima je isporučeno 256.996.107 kWh električne energije, uz ostvarene gubitke u distribuciji u relativnom iznosu od 9,78 %, što je značajno smanjenje u odnosu na prethodne godine, otkada JP “Komunalno Brčko” upravlja sistemom elektrodistribucije u Brčko distriktu BiH, što se vidi iz naredne tabele.

Godina	Gubici električne energije u %
2008.	19,87
2009.	16,99
2010.	15,12
2011.	14,39
2012.	14,24
2013.	13,06
2014.	13,39
2015.	13,08
2016.	12,38
2017.	11,39
2018.	11,23
2019.	10,72
2020.	10,65
2021.	10,90
2022.	9,78

Kadrovska popunjenost RJ Elektrodistribucije u 2022. godini nije u skladu sa važećom sistematizacijom, odnosno postoji određen broj nepopunjenih pozicija, u prvom redu nedovoljna kadrovska popunjenost pozicija inženjera elektrotehnike, VKV i KV električara i elektrotehničara SSS. Radna jedinica je suočena sa problemom odlaska stručnog kadra elektro struke iz preduzeća, odlaska radnika u penziju i na plaćeno odsustvo. Zbog svega navedenog, u narednom periodu neophodno je kadrovsko popunjavanje upražnjenih radnih mjesta i stvaranja boljih uslova rada kroz novo finansijsko vrednovanje rada stručnog kadra deficitarne elektrostruke, da bismo zaustavili negativan trend odliva stručne radne snage, a u cilju poboljšanja kvaliteta rada, što implicira ostvarenju očekivanog finansijskog rezultata RJ Elektrodistribucija.

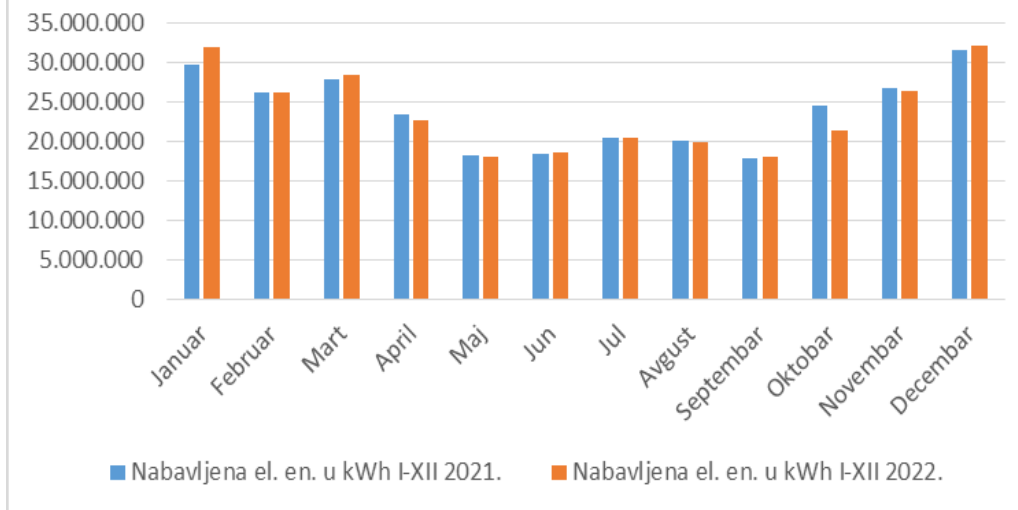
8.4. Bilans električne energije

Nabavka električne energije u 2022. godini vršena je od MH “Elektroprivreda RS“ a.d. Trebinje. Nabavljeno je ukupno 284.847.707 kWh električne energije, kupcima je isporučeno 256.996.107 kWh električne energije uz ukupno ostvarene gubitke u distributivnoj mreži u apsolutnom iznosu od 27.851.600 kWh ili u relativnom iznosu od 9,78 %.

Preuzete količine električne energije u periodu januar – decembar 2021./2022. godina date su u sljedećoj tabeli i grafičkom prikazu.

Mjesec	Nabavljena električna energija u kWh	
	I-XII 2021.	I-XII 2022.
Januar	29.729.989	31.996.988
Februar	26.341.075	26.201.543
Mart	27.876.037	28.488.143
April	23.410.951	22.710.838
Maj	18.235.241	18.182.014
Jun	18.485.788	18.654.317
Jul	20.591.160	20.549.083
Avgust	20.083.359	19.932.705
Septembar	17.888.702	18.125.116
Oktobar	24.549.102	21.399.810
Novembar	26.773.863	26.441.446
Decembar	31.683.508	32.165.704
UKUPNO	285.648.775	284.847.707

Grafički prikaz odnosa nabavljene el.en. u 2021. i 2022. godini

Prosječna nabavna cijena električne energije u 2022. godini iznosila je 10,8560 pf/kWh, sa ostvarenim godišnjim troškom u iznosu od 30.923.067 KM, dok su mjesečni troškovi, ostvareni po osnovu nabavke električne energije, prikazani u sljedećoj tabeli:

Mjesec	Vrijednost nabavljene električne energije u KM (bez PDV-a)	Nabavljene količine električne energije u kWh	Prosječna nabavna cijena električne energije u pf/kWh
Januar	3.473.593	31.996.988	10,856
Februar	2.844.440	26.201.543	10,856
Mart	3.092.673	28.488.143	10,856
April	2.465.489	22.710.838	10,856
Maj	1.973.839	18.182.014	10,856
Jun	2.025.113	18.654.317	10,856
Jul	2.230.808	20.549.083	10,856
Avgust	2.163.894	19.932.705	10,856
Septembar	1.967.663	18.125.116	10,856
Oktobar	2.323.163	21.399.810	10,856
Novembar	2.870.483	26.441.446	10,856
Decembar	3.491.909	32.165.704	10,856
Ukupno	30.923.067	284.847.707	10,856

Realizacija

U 2022. godini isporučeno je ukupno 256.996.107 kWh električne energije, što je za 0,9714% više u odnosu na realizaciju u 2021. godini. Isporuka električne energije po kategorijama potrošnje data je u narednoj tabeli:

2022.	Potr. na 35 kV [kWh]	Potr. na 10 kV [kWh]	Ost. potr. na 0,4 kV [kWh]	Javna rasvjeta [kWh]	Domaćinstva [kWh]	Neovlaštena potrošnja i korekcije [kWh]	Ukupno [kWh]
Januar	745.500	3.514.409	5.211.238	1.099.923	15.483.078	1.581.406	27.635.554
Februar	945.000	3.326.845	4.470.268	919.231	13.900.689	-24.792	23.537.241
Mart	745.500	3.937.549	5.068.298	920.659	15.098.182	119.877	25.890.065
April	105.000	3.561.498	3.996.687	842.205	10.504.606	1.549.226	20.559.222
Maj	346.500	3.277.170	3.735.327	681.399	8.857.710	-2.945	16.895.161
Jun	976.500	3.286.789	4.034.508	591.475	8.294.501	19.793	17.203.566
Jul	1.102.500	3.990.540	4.359.767	629.850	9.347.726	-9.478	19.420.905
Avgust	903.000	3.484.945	4.278.062	766.063	8.985.344	10.153	18.427.567
Sept.	136.500	3.426.976	3.765.792	789.927	8.609.941	-86.611	16.642.525
Oktobar	745.500	3.674.204	3.769.760	984.397	8.961.954	965.342	19.101.157
Novem.	1.050.000	3.695.069	4.523.577	1.019.813	12.691.734	25.182	23.005.375
Decem.	1.113.000	4.100.731	5.324.449	1.158.584	16.919.486	61.519	28.677.769
Ukupno	8.914.500	43.276.725	52.537.733	10.403.526	137.654.951	4.208.672	256.996.107

Učešća pojedinih kategorija potrošnje u ukupnoj realizaciji električne energije za 2022. godinu, izraženo u procentima, prikazuje sljedeća tabela:

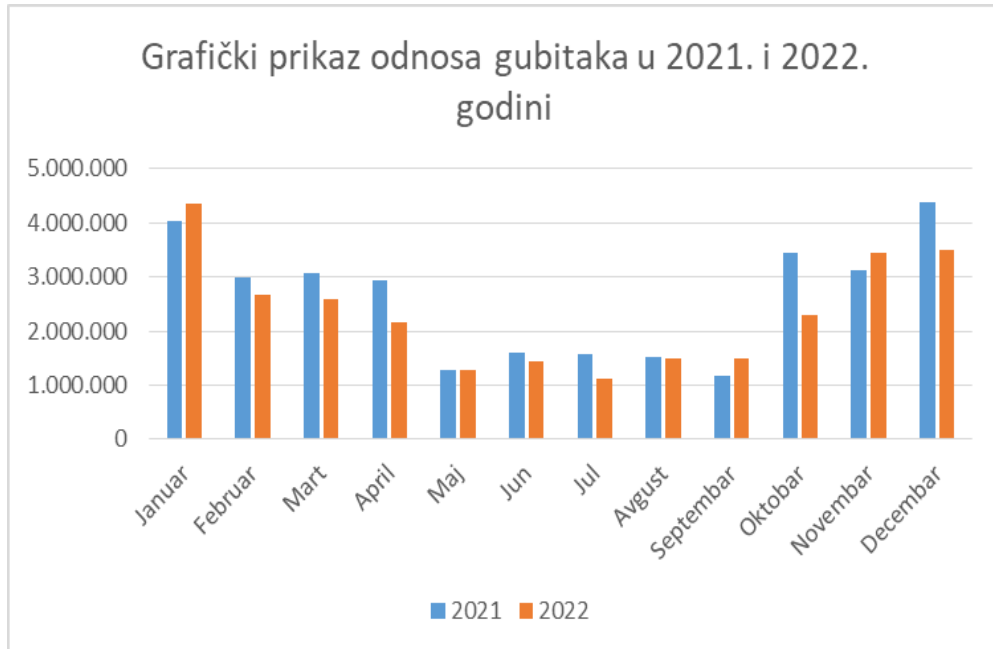
Kategorija potrošnje	Potr. na 35 kV	Potr. na 10 kV	Ost. potr. na 0,4 kV	Javna rasvjeta	Domaćinstva
Učešće u realizaciji (%)	3,47	16,84	20,44	4,05	53,56

Gubici

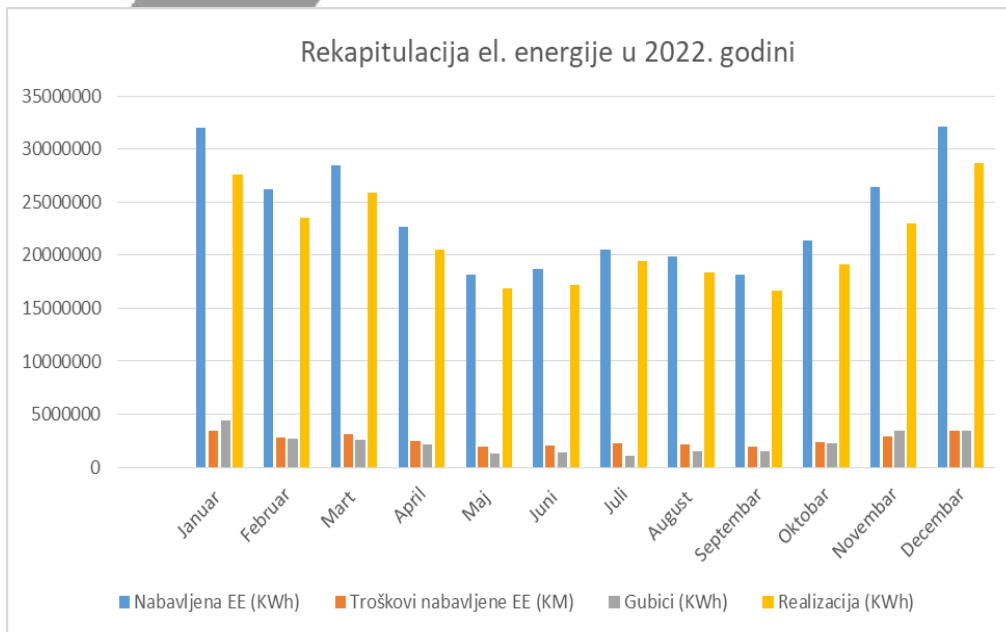
U 2022. godini ostvareni su ukupni gubici u apsolutnom iznosu od 27.851.600 kWh, odnosno u relativnom iznosu 9,78 %. U odnosu na ostvarene relativne distributivne gubitke u 2021. godini, kada su iznosili 31.125.248 kWh odnosno 10,90 %, smanjeni su za 11,45 %. Ujedno, ostvaren iznos gubitaka za 2022. godinu je i najmanji iznos koji je dostignut do sada, otkako JP „Komunalno Brčko“ upravlja elektrodistribucijom.

Uporedni pregled gubitaka ostvarenih u 2021. i 2022. godini dat je sljedećom tabelom i grafičkim prikazom:

Mjesec	GUBICI			
	2021.		2022.	
	kWh	%	kWh	%
Januar	4.038.224	13,58	4.361.434	13,63
Februar	2.984.600	11,33	2.664.302	10,17
Mart	3.070.548	11,02	2.598.078	9,12
April	2.945.257	12,58	2.151.616	9,47
Maj	1.283.837	7,04	1.286.853	7,08
Jun	1.593.545	8,62	1.450.751	7,78
Jul	1.563.089	7,59	1.128.178	5,49
Avgust	1.526.571	7,60	1.505.138	7,55
Septembar	1.174.256	6,56	1.482.591	8,18
Oktoibar	3.442.102	14,02	2.298.653	10,74
Novembar	3.116.525	11,64	3.436.071	13,00
Decembar	4.386.694	13,85	3.487.935	10,84
Ukupno	31.125.248	10,90	27.851.600	9,78

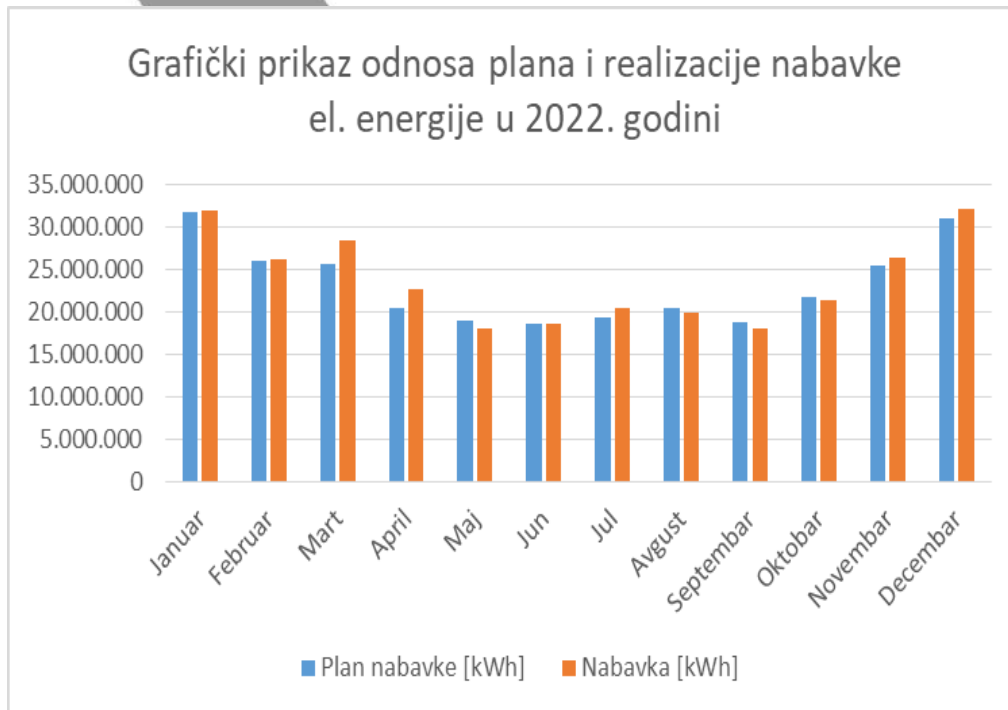

Prikaz rekapitulacije električne energije dat je sljedećim grafikonom, na kojem se mogu vidjeti odnosi nabavke, realizacije, gubitaka i troškova nabavljene električne energije na mjesečnom nivou u 2022.godini:

U nastavku je dat tabelarni i grafički prikaz planiranih i realizovanih količina električne energije u 2022. godini:

2022.	Plan nabavke	Nabavka	Odnos-Nabavka/Plan
	[kWh]	[kWh]	[%]
Januar	31.900.000	31.996.988	100,30
Februar	26.100.000	26.201.543	100,39
Mart	25.700.000	28.488.143	110,85
April	20.500.000	22.710.838	110,78
Maj	19.100.000	18.182.014	95,19
Jun	18.600.000	18.654.317	100,29
Jul	19.300.000	20.549.083	106,47
Avgust	20.500.000	19.932.705	97,23
Septembar	18.800.000	18.125.116	96,41
Oktobar	21.800.000	21.399.810	98,16
Novembar	25.600.000	26.441.446	103,29
Decembar	31.100.000	32.165.704	103,43
Ukupno	279.000.000	284.847.707	102,10

Potrošnja električne energije je bila veća od planirane, a to je rezultiralo i odstupanje nabavljenih količina električne energije od planiranih, u prvom redu došlo je do veće potrošnje kupaca na 35 kV naponskom nivou, u odnosu na prošlu godinu.

U narednim tabelama prikazani su pokazatelji **kontinuiteta isporuke (SAIDI i SAIFI) za period 2018.-2022. godina**, odnosno prikazana je dužina trajanja dugotrajnih prekida napajanja i broj kratkotrajnih i dugotrajnih prekida napajanja po krajnjem kupcu.

Godina	Dužina trajanja dugotrajnih prekida napajanja po krajnjem kupcu u toku mjeseca/godine SAIDI
2018.	817,43
2019.	572,83
2020.	687,78
2021.	632,06
2022.	637,6
Prosjek	669,54

Godina	Broj kratkotrajnih prekida napajanja po krajnjem kupcu u toku mjeseca/godine	Broj dugotrajnih prekida napajanja po krajnjem kupcu u toku mjeseca/godine SAIFI
2018.	2,37	5,15
2019.	2,39	2,67
2020.	4,59	6,14
2021.	4,27	3,2
2022.	2,57	2,9
Prosjek	3,238	4,012

9. RJ VODOVOD I KANALIZACIJA

Radna jedinica Vodovod i kanalizacija zadužena je za proizvodnju i distribuciju vode, u skladu sa zahtjevima i standardima koje propisuje Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, zatim upravljanje i održavanje glavnog transportnog i ostalih cjevovoda u gradskom i pojedinim lokalnim vodovodnim sistemima, te za održavanje kanalizacione mreže. Ova organizaciona jedinica bavi se i izgradnjom novih vodovodnih mreža, novih vodovodnih priključaka, očitanjem potrošnje vode i organizovanjem rada na prikupljanju i transportu otpadnih voda. U izvještajnom periodu proizvedeno je **4.139.413** m³ vode u Fabrici vode.

U RJ Vodovod i kanalizacija rad je organizovan kroz sljedeće organizacione jedinice:

- Fabrika vode,
- Služba za održavanje proizvodnje i transport vode do rezervoara,
- Služba za održavanje vodovodne mreže i
- Služba za održavanje kanalizacione mreže.

Radna jedinica Vodovod i kanalizacija održava više od 210 km gradske vodovodne mreže, kao i lokalne vodovode:

- izvorište Domažić (Cerik, Hrgovi, dio Dubrava)
- izvorište Stjepkovića (Donja Skakava, Gornja Skakava, Panjik, Prijedor, Donji Bukvik, Gornji Bukvik, Vujičići, Gajevi, Bukovac, Vitanovići, Ulović)
- izvorište Islamovac (Štrepci, Palanka, Brka, Boće, Boderište, Zovik, Šatorovići).

Dužina kanalizacione mreže je oko 170 km, revizionih okana ima više od 7.380, a priključaka na kanalizacionu mrežu 7.500.

Kadrovska popunjenost RJ Vodovod i kanalizacija u 2022. godini nije u skladu sa važećom organizacionom šemom. Rad svih službi organizovan je u otežanim uslovima, zbog nedovoljnog broja zaposlenika. Osim što nisu popunjene sve pozicije po organizacionom planu, procesi zahtijevaju i uvođenje novih pozicija i novih izvršilaca.

9.1. Realizacija projektnih aktivnosti

Zaposlenici Službe za održavanje vodovodne mreže RJ Vodovod i kanalizacija u aprilu su izveli **radove na održavanju vodovodne mreže na mostu preko Štrepačke rijeke**. Na ovoj lokaciji nalaze se dvije cijevi koje vodom snabijevaju sela Zovik, Boće, Boderište, Gornje Dubrave, Šatoroviće, Štrepece i dio prigradskog naselja Begovača. Sanirano je oštećenje koje je nastalo prilikom rekonstrukcije mosta od strane trećeg lica. Radovi su izvedeni vlastitim materijalno – tehničkim i ljudskim resursima.

U periodu od 14.02.-28.02.2022. godine izvedeni su radovi na izgradnji 80 m vodovodne mreže od PEHD DN 100. Riječ je o realizaciji **granta Vlade Brčko distrikta „Izgradnja vodovodne mreže u ulici Sabita Alaudina Užičanina“**. Sačinjen je izvještaj o izvedenim radovima i utrošku sredstava, te dostavljen Odjeljenju za komunalne poslove Vlade Brčko distrikta BiH.

U okviru **investicionog održavanja izvršena je zamjena 42,5 m cjevovoda od azbest cementa u ulici Tome Maksimovića**.

Tim za implementaciju projekta **“Izgradnja glavnog transportnog cjevovoda Plazulje – Potočari i pripadajućih hidrotehničkih objekata za vodosnabdijevanje grada, prigradskih naselja i gravitirajućih industrijskih zona na području Brčko distrikta BiH”** konstituisan je 09.05.2022. godine.

Preduzeće je 06.07.2022. godine dobilo nekoliko zaduženja od Vlade Brčko distrikta BiH, čija je realizacija još u toku u vrijeme pripreme izvještaja, s obzirom da za navedene projekte nije obezbjeđena projektna dokumentacija i dokumenti vezani za građevinsku regulativu:

- Odluku o odobravanju programa utroška sredstava za dodjelu kapitalne donacije za **sanaciju vodovodne mreže u MZ Bijela** u iznosu od 50.000 KM
- Odluku o odobravanju programa utroška sredstava za dodjelu kapitalne donacije za **izgradnju vodovodnog cjevovoda u Suljagića Sokaku** (od broj 300 kuće Mehmeda Muratovića, do kuće Nedžada Budnje u MZ Broduša) u visini od 15.000 KM
- Odluku o odobravanju programa utroška sredstava za dodjelu kapitalne donacije preduzeću za **rekonstrukciju vodovodnog cjevovoda u Bolničkoj ulici** u MZ Meraje, od broj 18 do broja 38, u visini od 10.000 KM.

U julu je pokrenut zahtjev za nabavku usluga geofizičkih istraživanja na lokaciji budućeg bunara za snabdijevanje Gornje Skakave, koji je realizovan i elaborat dostavljen. Nakon procjene iznosa, neophodnog za realizaciju projekta **“Rješavanje vodosnabdijevanja u MZ Gornja Skakava”**, u okviru projektna dokumentacije, preduzeće je obavijestilo Odjeljenje za komunalne poslove da izdvojena grant sredstva za ove potrebe neće biti dostatna za realizaciju projekta.

Takođe u julu 2022. godine (27.07.) preduzeće je dobilo zaduženje za izgradnju **vodovodnog i kanizacionog cjevovoda u kraku Mostarske ulice**, od broj 98 do broj 104. Projekat je u vrijednosti od 15.000 KM, a realizacija je u toku.

9.2. Redovne aktivnosti – vodovodna mreža

Proizvodnja vode, fakturisana potrošnja i detekcija gubitaka dati su u sljedećoj tabeli:

2022.	Količina proiz. vode m ³	Količina fakturisane vode m ³	Procenat gubitaka %
Januar	358.997	133.666	62.77
Februar	297.990	120.507	59.56
Mart	313.176	124.491	60.25
April	300.358	122.422	59.25
Maj	326.087	143.905	55.87
Jun	341.027	141.835	58.41
Jul	378.372	157.557	58.36
Avgust	384.562	155.880	59.47
Septembar	362.672	140.692	61.21
Oktobar	375.082	132.605	64.65
Novembar	338.948	122.171	63.96
Decembar	362.142	116.749	67.76
Ukupno	4.139.413	1.612.480	61.05

Proizvedena količina vode u 2022. godini za 12,35% je veća od prošlogodišnje.

Realizovane su redovne kontrole stanja instalacija i objekata vodovodne infrastrukture u svim dijelovima gradskog i lokalnih vodovodnih sistema pod upravom preduzeća. U izvještajnom periodu obavljeno je 346 detekcija curenja u gradskom sistemu i na lokalnim vodovodima, 227 mjerenja pritiska u gradskom sistemu i na lokalnim vodovodima, 69 mjerenja protoka vode u gradskom sistemu i na lokalnim vodovodima, 89/35 logera postavljeno za detekciju.

Takođe, od 272 zaprimljena zahtjeva za priključenje na vodovodnu mrežu, realizovano je 193 (170 za fizička lica, 10 za pravna lica, 13 za stambeno – poslovni objekat). Izvršeno je i 25 legalizacija priključka, a osam priključaka je izmješteno. Obavljeno je 500 ispiranja (gradske i lokalnih) vodovodne mreže na hidrantima i muljnim ispuštima nakon priključenja i sanacija, plus svakodnevno ispiranje i odzračavanje na lokalnim vodovodnim sistemima i prilikom mjerenja pritiska na hidrantima. Zamijenjeno je pet hidranata, izvršeno 346 detekcija, 227 mjerenja pritiska, 69 mjerenja protoka, izdato 218 komunalnih saglasnosti, učešće u pripremi tehničke dokumentacije za 235 projekata, te obavljena 131 primopredaja instalacija. Tokom 2022. godine obavljeno je 280 sanacija – 56 na vodovodnoj mreži i 224 na priključnom vodu.

Očitavanje potrošnje vode kod svih kupaca (gradsko i seosko područje) realizovano je u skladu sa Planom očitavanja i raspoloživih kadrovskih i materijalno – tehničkih resursa:

Mjesec	Broj reg. vodomjera	Grad - br.reg.vod	Selo- br.reg.vod.	Daljinsko očitavanje / Broj neočitanih	Broj neočit. v. / %
Januar	23.688	14.107	4.158	5.423 1.572	2.457 10,37
Februar	23.727	14.140	4.164	5.423 1.691	2.520 10,62
Mart	23.736	14.148	4.165	5.423 1.505	2.354 9,89
April	23.769	14.159	4.170	5.440 1.856	2.659 11,18
Maj	23.747	14.163	4.173	5.411 1.679	2.456 10,34
Jun	23.795	14.263	4.174	5.358 1.546	2.364 9,93
Jul	23.942	14.324	4.177	5.441 1.699	2.469 10,31
Avgust	23.974	14.350	4.180	5.414 1.740	2.563 10,69
Septembar	23.983	14.359	4.181	5.443 1.900	2.823 11,77
Oktobar	24.038	14.401	4.193	5.444 1.911	2.725 11,33
Novembar	24.081	14.437	4.199	5.445 1.864	2.796 11,61
Decembar	24.139	14.486	4.206	5.447 1.810	2.718 11,26

Najčešći razlozi zbog kojih vodomjeri nisu očitani su: otkaz modula za daljinsko očitavanje vodomjera, zaključana dvorišta i objekti u kojima su smješteni vodomjeri, nepristupačni šahtovi.

Kupcima je upućeno 2.623 zahtjeva za kontrolu mjernih mjesta u stanovima sa daljinskim sistemom očitavanja, riješeno je 1.785 zahtjeva (68,06 %), a u rješavanju se nalazi 838 zahtjeva (31,94 %). Problem u rješavanju zahtjeva je ostvarivanje kontakta sa korisnicima stambenih jedinica i pristupa mjernom uređaju. Projektom Vlade Brčko distrikta BiH, iz perioda prije osnivanja JP “Komunalno Brčko, u stambene jedinice kupaca vode ugrađeno je 5.448 vodomjera, koji se očitavaju putem daljinskog sistema očitavanja. Vodomjeri su nedostupni ili teško dostupni za održavanje (kontrola i zamjene), te sistem otežano funkcioniše sa velikim brojem vodomjera koji se ne mogu očitavati daljinski, jer se nalaze u kuhinjama ili kupatilima stambenih jedinica, od koji su mnoge prazne.

U 2022. godini zamijenjeno je 769 vodomjera sa daljinskim i 88 sa analognim očitanjem potrošnje vode.

Broj izvršenih zamjena vodomjera na daljinsko očitavanje	2019	2020	2021	2022
	183	357	537	769

U skladu sa Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Službeni list BiH 40/10) i u skladu sa aktivnostima na obezbjeđenju hemijske i mikrobiološke ispravnosti vode za piće, vršeno je plansko uzorkovanje vode na tačkama gradskog i lokalnih vodovoda. **Kontrola kvaliteta vode za piće** provodi se prema Planu kontrole kvaliteta i odredbama Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće BiH na dva nivoa - u laboratoriji Pododjeljenja za Javno zdravstvo, putem koje nadležni inspektor Brčko distrikta BiH vrši provjeru zdravstvene ispravnosti vode za piće. Vršiti se kontrolna fizičko-hemijska analiza, koja se primarno na dnevnom nivou provodi i u laboratoriji preduzeća. Mikrobiološka analiza vrši se u mikrobiološkoj laboratoriji Javnog zdravstva i Javne zdravstvene ustanove „Zdravstveni centar Brčko“. Rezultati svih analiza su na zadovoljavajućem nivou.

Kada je riječ o **mikrobiološkom pregledu**, od 298 uzoraka u gradskoj vodovodnoj mreži, 20 je bilo neispravno, dok je od 99 uzetih uzoraka u Fabrici vode, jedan bio neispravan tokom 2022. godine.

U okviru procesa **fizičko – hemijske analize** realizovano je ukupno 817 analiza uzoraka vode.

2022	eksterna laboratorija			interna laboratorija			ukupno eksterna laboratorija + interna laboratorija	Odgovara	Ne odgovara
	broj uzoraka	odgovara	ne odgovara	broj uzoraka	odgovara	ne odgovara		propisima Pravilnika o higijenskoj ispravnosti vode za piće	
Gradski vodovod	153	151	2	286	283	3	439	434	5
Fabrika vode	13	13	0	365	362	3	378	375	3
Ukupno	166	154	2	651	645	6	817	809	8

Obavljeni **mikrobiološki pregledi** uzoraka vode iz lokalnih vodovoda (Stjepkovića, Štrepci, Domažić) pokazali su da je od 244 uzeta uzorka, 14 bilo neispravno (pozitivno), a 230 negativnih, odnosno ispravnih uzoraka.

Kroz **fizičko – hemijsku analizu** provjerena su 263 uzorka iz seoskih (lokalnih) vodovoda i svega šest uzoraka je bilo neodgovarajuće prema Pravilniku o higijenskoj ispravnosti vode za piće, što se vidi iz naredne tabele.

2022	eksterna laboratorija			interna laboratorija			ukupno eksterna laboratorija + interna laboratorija	Odgovara	Ne odgovara
	broj uzoraka	odgovara	ne odgovara	broj uzoraka	odgovara	ne odgovara		propisima Pravilnika o higijenskoj ispravnosti vode za piće	
Lokalni vodovodi (Stjepkovića, Štrepci, Domažić)	34	34	0	229	223	6	263	257	6

Na svim tačkama uzorkovanja na kojima bi nalaz bio pozitivan, preduzimane su korektivne aktivnosti i ponavljano uzorkovanje do dobijanja ispravnog nalaza (negativnog rezultata).

Rezultati fizičko - hemijskih i mikrobioloških ispitivanja vode za piće ukazuju na znatno veći broj uzoraka vode koji su tokom 2022. godine imali odstupanje od vrijednosti definisanih Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće. Stoga je, na zahtjev JP „Komunalno Brčko“, 20.03.2022. godine održan sastanak sa predstavnicima Pododjeljenja za javno zdravstvo i Inspektorata Brčko distrikta BiH o temi preispitivanja i ažuriranja programa praćenja kontrole kvaliteta vode za piće po zonama snabdijevanja, te utvrđivanja optimalne učestalosti analize vode za piće, prema definisanim mjestima uzorkovanja.

Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge dostavilo je 20.12.2022. godine Prijedlog godišnjeg plana praćenja i utvrđivanja mjesta uzorkovanja za gradski vodovod i lokalne vodovode, pozivajući se na nadležnosti definisane članom 7. Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, koji glasi „Provjeru zdravstvene ispravnosti vode namijenjene javnom vodosnabdijevanju obavljaju nadležni inspektorati entiteta i Brčko distrikta BiH, putem zavoda i instituta za javno zdravstvo entiteta i Brčko distrikta BiH“.

9.3. Vanredne aktivnosti

10.02.2022. godine došlo je do planske obustave proizvodnje vode u Fabrici vode u periodu od 12:20 do 17:45 sati, zbog sanacije curenja na transportnom cjevovodu u Banjalučkoj ulici.

20.06.2022. godine prijavljeno je curenje vode u mašinskom postrojenju objekta Fabrike vode u dijelu u kojem su smještene pumpe potisnog voda. Aktivirana je muljna pumpa za izbacivanje vode iz prostorije i ovaj slučaj zaveden je pod predmet visokog prioriteta.

06.08.2022. godine zbog curenja na potisnom vodu u Fabrici vode, proces proizvodnje vode je preusmjeren na stare pumpe potisa.

Dana 11.11.2022. godine, zbog pucanja cjevovoda DN 400 kod graničnog prelaza u centru Brčkog, te 12. i 13.11., takođe zbog pucanja glavne potisne cijevi prema gradu od vodotornja Vrankićka (kod gradskih bazena), veći dio grada nije bio uredno snabdjeven vodom, a fabrika nije radila punim kapacitetom, do otklanjanja kvara, čemu se hitno pristupilo.

9.4. Lokalni vodovodni sistemi pod upravom JP “Komunalno Brčko“

RJ Vodovod i kanalizacija obavlja kontinuiran nadzor nad vodnim objektima i distributivnom mrežom nad lokalnim vodovodnim sistemima Islamovac - Štrepci, Stjepkovića i Domažić - Ormanica, vrši provjeru rada pumpi, stanje vodozahvata, količinu hlora, stanje ventila i hidranata na vodovodnoj mreži, čišćenje odvodnih i drenažnih kanala, održavanje zona neposredne sanitarne zaštite, ispiranje vodovodne mreže, nivelaciju kompenzacionih posuda itd.

Preduzeće je zaduženo za održavanje postojećih sistema, dok kapitalna ulaganja na razvoju i unapređenju mreže planira i provodi nadležno odjeljenje Vlade Brčko distrikta BiH.

Nadzor nad vodnim objektima JP “Komunalno Brčko” izvodi u kontinuitetu, u skladu sa planom održavanja. Svi vodni objekti na lokalnim vodovodnim sistemima Islamovac, Stjepkovića i Ormanica su funkcionalni.

Tokom izvještajnog perioda dolazilo je do problema sa vodosnabdijevanjem na Bukvičkom platou, koji su kontinuirano rješavani čestim ispiranjima mreže i zamjenom pojedinih dijelova vodovodnog sistema. Usljed dugogodišnje eksploatacije i činjenice da su bunari locirani u miocenskim krečnjacima, koji daju vodu velike karbonatne i ukupne tvrdoće, u dijelu vodovodne mreže koji se snabdijeva vodom sa rezervoara Gajevi, povećana tvrdoća vode pravi problem, jer se kamenac taloži i smanjuje poprečni profil cijevi i protok vode.

Sistem Štrepci i dalje je bez dovoljne količine vode. Iako su u prethodnom periodu (kraju 2021. godine) izvedeni radovi na fizičko-hemijskoj revitalizaciji bunara B5 na izvorištu Islamovac, količina vode kojom raspolažu tri bunara na izvorištu Islamovac nije i neće biti dovoljna da obezbijedi sveukupne potrebe stanovništva, te je Vlada Brčko distrikta BiH dodijelila preduzeću kapitalnu donaciju za bušenje i opremanje bunara na ovom izvorištu, a preduzeće provelo postupak nabavke usluga za revitalizaciju bunara B3. Tokom 2022. godine vršena je manipulacija i preusmjeravanje vode, zbog nedovoljne količine, a projekat bi trebalo da bude realizovan u 2023. godini.

U svim selima koja se snabdijevaju sa izvorišta Ormanica u Donjim Hrgovima, evidentirani su problemi u vodosnabdijevanju. Dolazilo je do pada pritiska i povremenih prekida u vodosnabdijevanju, zbog nedovoljne količine vode na izvorištu. U toku je postupak nabavke usluga revitalizacije na izvorištu Domažić. Po nalogu Vlade Tuzlanskog kantona i grada Gradačca, na čijoj teritoriji se nalazi najveći dio ovog vodovodnog sistema, izvedeni su radovi na ograđivanju zone sanitarne zaštite bunara.

Izvorište Stjepkovića

- Sa izvorišta Stjepkovića vrši se vodosnabdijevanje naselja: Stjepkovića, Prijedor, Donja i Gornja Skakava, Panjik, Bukvik, Vujičići, Gajevi, Bukovac, Ulović i Vitanovići.

- Raspoloživost vodnih objekata – glavni objekti vodovodnog sistema (VDS) Stjepkovic su: Q B1=2 l/s, QB2=10 l/s, QB3=15 l/s

Rezervoar Stjepkovic V=2*100 m³ vodom snabdijeva podsisteme:

- ✓ Prijedor (gravitaciono)
- ✓ Seonjaci, Donja Skakava, Jagodnjak, Gornji i Donji Vukšić, Ulice (gravitaciono)
- ✓ Pumpnu stanicu za rezervoar Vinogradi V=30 m³, koji snabdijeva podsisteme:
 - Vujičići (gravitaciono)
- ✓ Rezervoar Gajevi V= 100 m³, koji vodom snabdijeva naselja Gajevi, Bukvik, Vitanovići, Bukovac, Ulović, Lukavac.

Na vodovodnom sistemu Stjepkovic tokom 2022. godine nisu vršene redukcije niti restrikcije u isporuci, ali su evidentirani prekidi u isporuci vode kod potrošača u Donjem Bukviku i Brdu Šterac, koji su posljedica smanjenog poprečnog profila cijevi i smanjenog protoka, zbog nataloženog kamenca i dugotrajne eksploatacije. U toku decembra 2021. i januara 2022. godine vršeno je čišćenje cjevovoda od sedre i ugrađen veći broj zasuna i muljnih ispusta, formiran spoj na cjevovodu, ugrađeno pet zračnih ventila, ugrađena dva muljna ispusta, ugrađena dva hidranta i jedan zasun, te je od februara normalizovano vodosnabdijevanje u MZ Bukvik. Tokom maja dolazilo je do povremenih prekida u isporuci vode kupaca u naseljima Brdo Šterac, Bukvik, Lukavac i Cerik. Od juna do septembra dolazilo je do pada pritiska i povremenih obustava vodosnabdijevanja na području Bukvika i Lukavca. Sistem je pod stalnim nadzorom.

Izvorište Štrepci – Islamovac

- Raspoloživost vodnih objekata:
 - ✓ bunar B1, kapaciteta oko 3 l/s
 - ✓ bunar B5, kapaciteta oko 25-29 l/s
 - ✓ bunar B3, kapaciteta oko 10-12 l/s
- Vodom iz rezervoara Štrepci sa izvorišta Islamovac vodom se snabdijevaju: Štrepci, Palanka, Brka, Boće, Boderište, Gornji i Donji Zovik, Šatorovići i Donje i Gornje Dubravice.

Usljed nedovoljne količine vode na izvorištu, preduzeće je organizovalo rad zaposlenika u dvije smjene, s ciljem pravovremene reakcije na manipulaciji sistemom, u svrhu ravnomjerne raspodjele raspoložive količine vode svim potrošačima. Problemi su naročito bili izraženi u MZ Brka. U toku je procedura nabavke usluge revitalizacije bunara B3 na izvorištu Štrepci. 16.03.2022. godine Vlada Distrikta donijela je Odluku o odobravanju programa utroška sredstava za dodjelu kapitalne donacije JP „Komunalno Brčko“ za izgradnju i opremanje bunara sa vodocrpilišta Štrepci u visini 280.000,00 KM. U toku je izrada projektne dokumentacije. U izvještajnom periodu, ugrađena je hidrostanica sa dvije pumpe snage 1.5 kW na prepumpnoj stanici Mahovljaši, te ugrađene dvije pumpe snage 4 kW sa integrisanim frekventnim regulatorima i transmiterima pritiska na pumpnu stanicu u Donjim Dubravicama.

Izvorište Domažić

- Raspoloživost vodnih objekata:
 - ✓ bunar na izvorištu Domažić kapaciteta oko 4 l/s (opština Gradačac).
- Vodom sa Izvorišta Domažić / Ormanica snabdijevaju se Donji Hrgovi, Cerik i dio Dubrava.

Količina vode kojom raspolaže ovaj izvor nije dovoljna za ukupne potrebe stanovništva za vodom, te je tokom godine registrovano nekoliko prekida u isporuci vodosnabdijevanja pojedinim kupcima, a u 2023. godini planirana je revitalizacija bunara na izvorištu Domažić u Donjim Hrgovima.

9.5. Kanalizaciona mreža

Služba za održavanje kanalizacione mreže obavila je 217 redovnih kontrola rada javne kanalizacije, 207 redovnih kontrola rada pumpnih stanica, obavila 237 čišćenja revizionih okana i ugradila 14 nedostajućih poklopaca.

Obavljene su 562 hitne intervencije na primarnoj i na sekundarnoj kanalizacionoj mreži. Postupljeno je po svim zaprimljenim zahtjevima korisnika, a zaprimljena su 322 putem CRM aplikacije. Isporučene su 74 cisterni vode OŠ Rašljani, isporučeno 390 cisterni vode trećim licima, obavljene 73 usluge ispiranja i čišćenja kanalizacije po zahtjevu i 34 crpljenja septičkih jama privatnih i pravnih lica.

Tokom izvještajnog perioda, vršen je kontinuiran, pojačan, nadzor i održavanje pumpnih stanica fekalne vode u Grbavici i Suljagića Sokaku. Ove pumpne stanice predstavljaju slabe tačke kanalizacionog sistema na kojima su kvarovi učestali, većim dijelom zbog nediscipline samih korisnika usluga.

Godine eksploatacije specijalnog vozila za održavanje kanalizacione mreže su veliki rizik za funkcionisanje kanalizacione mreže u narednom periodu, za šta preduzeće, a ni lokalna zajednica u ovom momentu nemaju alternativu. Vozilo je u proteklom periodu vrlo često bilo van funkcije. U oktobru 2022. godine pokrenut je zahtjev za nabavku novog specijalnog vozila za održavanje kanalizacione mreže procijenjene vrijednosti 550.000,00 KM. Zahtjev nije realizovan u izvještajnom periodu.

10. RJ ČISTOĆA

Radna jedinica Čistoća zadužena je za prikupljanje, transport i deponovanje otpada, zatim ljetnje i zimsko održavanje ulica i puteva na području Brčko distrikta BiH, u skladu sa ugovorima, uređenje i održavanje javnih i zelenih površina prema nalogu investitora, zbrinjavanje napuštenih i pasa lualica, te upravljanje gradskom deponijom.

U RJ Čistoća rad je organizovan kroz dvije službe:

- ✓ Služba za upravljanje otpadom, i
- ✓ Služba za javnu higijenu
 - Sektor za zbrinjavanje napuštenih životinja

10.1. Realizacija projektnih aktivnosti

U februaru 2022. godine započela je realizacija poslova na **odvozu komunalnog otpada iz Brčko distrikta BiH na regionalnu deponiju „Crni vrh“ u Zvorniku**. Projekat je započeo prije nepune tri godine, sa ciljem da se brčanska deponija, koja se nalazi u gradskoj zoni, zatvori. Do sada je na deponiji izgrađena pretovarna stanica, te nabavljeno vučno vozilo i dvije samokompaktirajuće prikolice za otpad, iz sredstava Budžeta Brčko distrikta BiH. Ugovor o odvozu smeća iz Brčkog u Zvornik, vrijedan tri miliona maraka, sa rukovodstvom deponije potpisao je u septembru 2019. godine tadašnji šef Odjeljenja za komunalne poslove, na period od četiri godine. Nositelj projekta je Odjeljenje za komunalne poslove, uz podršku Vlade i Skupštine Brčko distrikta BiH, dok aktivnost odvoza otpada realizuje JP „Komunalno Brčko“. Međutim za realizaciju ove aktivnosti preduzeće (još) nije potpisalo ugovor sa Vladom Distrikta. Ova aktivnost, kako je najavljeno iz Vlade, vodi ka zatvaranju brčanske deponije, koja se nalazi u gradskoj zoni, i otvaranju reciklažnog centra na lokaciji Kladje, nedaleko od Brčkog. U 2022. godini na pretovarnoj stanici u kamione je utovareno i na regionalnu deponiju odveženo 3.601,94 tone otpada.

U 2022. godini usvojen je novi cjenovnik usluga RJ Čistoća. Poslanici Skupštine Brčko distrikta BiH usvojili su na 33. redovnom zasijedanju održanom 30. novembra 2022. godine novi cjenovnik kojim je povećana cijena odvoza i deponovanja otpada. JP „Komunalno Brčko“ – RJ Čistoća vršila je uslugu prikupljanja, odvoza i deponovanja otpada prema cijenama usvojenim 2005. godine. S obzirom da se od tada do 2022. godine drastično povećala cijena koštanja realizacije ove usluge, preduzeće je bilo primorano da zatraži od osnivača minimalno povećanje cijene za ovu uslugu. Za pravna lica cijena je povećana za oko 33%, a za fizička 44%. To znači da domaćinstva umjesto dosadašnjih 6,60 KM za neograničenu količinu kućnog smeća plaćaju 9,50 KM.

U okviru XX državne izložbe pasa, održana je **X po redu izložba pasa mješanaca** odnosno pasa bez pedigrea. Izložba je organizovana u gradskom parku, u okviru Izložbe pasa svih rasa koju je organizovao Kinološki savez Bosne i Hercegovine. Svim učesnicima izložbe dodjeljene su zahvalnice, dok su pobjednicima u sve tri kategorije (mali, srednji i veliki psi) dodijeljeni pehari i poklon paketi.

I u ovoj radnoj jedinici neophodno je kadrovsko popunjavanje upražnjenih radnih mjesta i stvaranja boljih uslova rada, kako radnici ne bi napuštali radna mjesta, a popunjavanje upražnjenih pozicija bilo otežano.

10.2. Prikupljanje i odvoz otpada

RJ Čistoća vrši prikupljanje otpada sa cijele teritorije Brčko distrikta BiH prema rasporedu odvoza komunalnog otpada koji je Upravni odbor preduzeća usvojio 9. februara 2015 godine.

U 2022. godini prikupljeno je 27.463,00 t kućnog smeća, 51,17 t animalnog otpada i 174,00 t otpada iz proizvodnje. Kupci su uputili 200 reklamacija na isporučene usluge, koje su riješene. Evidentirano je 7.355 odvoza velikih kontejnera (zapremine 7 m³), te 200 vanrednih odvoza otpada.

U skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima, radna jedinica je bila u obavezi da u aprilu i oktobru 2022. godine organizuje akciju besplatnog prikupljanja krupnog otpada od građana. Akcije su provedene i tom prilikom je prikupljeno i deponovano oko 100 t kabastog otpada ukupno.

Osim navedenih, zakonom definisanih aktivnosti odvoza krupnog otpada, u vanrednim akcijama u 2022. godini prikupljeno je oko 1.674 m³ krupnog otpada.

10.3. Održavanje gradske deponije

Prikupljeni i transportovani otpad se deponuje na gradsku deponiju, gdje se vrši njegovo planiranje i prekrivanje inertnim materijalom, radi sprečavanja požara i drugih akcidentnih situacija. Planiranje se vrši građevinskim mašinama buldožerom i kompaktorom.

Prema evidenciji koju vodi Sektor obezbjeđenja, na gradsku deponiju je u periodu januar-decembar doveženo 13.828 m³ inertnog materijala. U istom periodu je doveženo i 2.300 t nasipnog kamena granulacije 0 - 250 mm, te isplanirano na teren.

10.4. Sanacija divljih odlagališta otpada

Na osnovu rješenja koje donosi komunalni inspektor Inspektorata Brčko distrikta BiH, ili po pozivu nevladinih i drugih organizacija, preduzeće sanira divlja odlagališta otpada na teritoriji Distrikta. Tokom 2022. godine sanirano je više divljih odlagališta smeća u kojima je prikupljeno i deponovano oko 7.330 m³ raznog otpada.

10.5. Održavanje javnih saobraćajnih i zelenih površina

Održavanje javnih površina pozdrumijeva ručno i mašinsko čišćenje uže gradske zone, središnjeg i rubnog dijela grada koje obuhvata kompletno čišćenje trgova, platoa i pješačkih staza sa trotoarima i eventualnim drugim površinama, te kompletno čišćenje od smeća i mehaničkih nečistoća trotoara i dijela kolovoza ulice u širini od po 0,70 metara, računajući od ivičnjaka prema kolovozu sa obe strane ulice, zatim uklanjanja naslaga u rigolama, te redovno pražnjenje korpica na saobraćajnim javnim površinama.

U okviru poslova na održavanju javnih saobraćajnih površina sa pražnjenjem korpica, sakupljanjem otpadaka, odvozom i deponovanjem sakupljenog materijala, te sakupljanjem rasutih tijela, očišćeno je 1.919.840 m² odnosno:

- uža gradska zona 758.400 m²
- središnji dio grada 1.076.000 m²
- rubni dio grada 85.440 m²

Ručno i mašinski oprano je 87.700 metara kvadratnih i 36.600 metara dužnih javnih i saobraćajnih površina.

Održavanje zelenih površina realizovano je u skladu sa Planom koji donosi Vlada Brčko distrikta BiH, o čemu se vodi poseban izvještaj (sadnja novih sadnica, održavanje postojećeg zelenila, okopavanje, zalivanje, orezivanje cvjetnih gredica, drvoreda, travnjaka i druge prateće aktivnosti). Nadzor nad planiranim i realizovanim poslovima provodi Odjeljenje za javne poslove.

Od 01.01. do 15.04.2022., te od 01.11. do 31.12.2022. godine realizovani su ugovori sa JP “Putevi Brčko” na održavanju prohodnosti puteva u zimskom periodu na području grada (od table do table Brčko). U ovim periodima na poslovima održavanja prohodnosti puteva obezbijeđeno je stalno dežurstvo i pripravnost ljudstva, uz angažman specijalnih vozila i posipnog materijala. Zaposlenici Službe za javnu higijenu su raspoređeni na poslove čišćenja snijega i kamenog agregata, a za rad na vozilima bili su angažovani vozači Službe za upravljanje otpadom.

10.6. Zbrinjavanje pasa i animalnog otpada

Sektor za zbrinjavanje napuštenih životinja – pasa, u okviru poslova na hvatanju i humanom zbrinjavanju napuštenih životinja na području Brčko distrikta BiH realizovao je u izvještajnom periodu sljedeće aktivnosti:

R.br	OPIS	BROJ/KOLIČINA
1.	Broj intervencija ekipa na terenu	362
2.	Broj odraslih pasa uklonjenih sa ulice	362
3.	Broj štenadi uklonjenih sa ulice	299
4.	Broj pasa preuzetih iz azila od strane vlasnika	8
5.	Broj pasa ostavljenih u azilu od strane vlasnika	105
6.	Trijaža – broj eutanaziranih pasa	1
7.	Trijaža – broj eutanaziranih štenadi	0
8.	Uginuća pasa u azilu (odrasli psi)	362
9.	Uginuća pasa u azilu (štenad)	101
10.	Broj udomljenih pasa iz azila	56
11.	Utrošena količina hrane za pse u granulama	20.288 kg
12.	Dodatak prehrani pasa	14.937
13.	Zahtjevi za vanrednim intervencijama	265
14.	Leševi i animalni konfisikati uklonjeni sa javnih površina	695 kg
15.	Animalni otpad prikupljen od mesnica i klaonica	51,17 t

Spalionica animalnog otpada, za koju je Vlada Brčko distrikta BiH još 2018. godine izdvojila grant od 300.000 KM i koja je nabavljena iste godine, još nije stavljena u funkciju, zbog nedostajućih dozvola za rad.

U azilu za napuštene pse zbrinuto je više pasa nego što je kapacitet azila, a nova zbrinjavanja stalno imaju tendenciju rasta. Povećano je i zbrinjavanje vlasničkih pasa u azilu, ne samo zbrinjavanje pasa uklonjenih na ulici, dok je, sa druge strane, udomljavanje u opadanju. Preduzeće još nije ispunilo uslove Kancelarije za veterinarstvo BiH (izgradnja dodatnog broja nadstrešnica za boksove i vakcinisanje svih pasa smještenih u azilu), čime bi bili ispunjeni uslovi za ponovno uključivanje Sektora za zbrinjavanje napuštenih životinja u TRACES sistem, koji bi omogućio udomljavanje pasa u drugim državama (prvenstveno Austriji) i ova aktivnost je u toku.

11. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA ZA 2022. GODINU

Cilj sastavljanja finansijskih izvještaja jeste da korisnicima pruži bitne informacije o imovinskom, prinomnom i finansijskom položaju preduzeća. Tabelarni prikazi koji slijede u izvještaju, prezentuju računovodstvene podatke neophodne za sagledavanje ostvarenih rezultata poslovanja.

Racionalizacija svih troškova i efikasnije poslovanje, te stalna finansijska kontrola, upravljanje obrtnim kapitalom, upravljanje novčanim sredstvima su neizostavne odrednice koje su doprinijele uspješnom poslovanju Preduzeća.

Prezentovani finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Brčko distrikta BiH, MRS, Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Pravilnika o računovodstvenim politikama JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH.

U nastavku su prikazani Bilans stanja, Bilans uspjeha i Izvještaj o novčanim tokovima za tri poslednje godine, a finansijska analiza izvršena za izvještaje koji se odnose na period 01.01.-31.12.2022. godine:

11.1. Bilans uspjeha

Finansijska analiza Bilansa uspjeha predstavlja analizu prihoda i rashoda, čijim se sučeljavanjem dobija finansijski rezultat.

	2020.	2021.	2022.
Poslovni prihodi	44.180.364	46.148.904	48.499.679
Prihodi od prodaje učinaka	44.144.086	46.133.539	48.483.804
Ostali poslovni prihodi	36.278	15.365	15.875
Poslovni rashodi	43.800.615	44.922.452	48.039.304
Nabavna vrijednost prodane robe	28.079.152	29.781.741	30.923.067
Materijalni troškovi	2.156.907	2.185.070	2.572.059
Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	10.772.495	10.057.594	11.261.302
Troškovi proizvodnih usluga	788.032	753.558	1.031.661
Amortizacija	1.507.601	1.565.347	1.750.244
Nematerijalni troškovi	496.428	579.142	500.971
Dobit od poslovnih aktivnosti	379.749	1.226.452	460.375
Poslovni gubitak			
Finansijski prihodi	180.015	255.912	392.687
Finansijski rashodi	71.572	58.150	20.141
Dobit iz finansijske aktivnosti	108.443	197.762	372.546
Gubitak iz finansijske aktivnosti	-	-	-
Dobit redovne aktivnosti	488.192	1.424.214	832.921
Gubitak redovne aktivnosti	-		
Ostali prihodi i dobici	1.140.147	1.070.854	623.196

Ostali rashodi i gubici	448.025	1.126.073	1.070.844
Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda	692.122	-	
Gubitak po osn.ost. prihoda i rashoda	-	55.219	447.648
Dobit prije oporezivanja	1.180.314	1.368.995	385.273
Gubitak poslovanja prije poreza	-		
Porez na dobit	-		
Neto dobit	1.180.314	1.368.995	385.273
Neto gubitak perioda	-		
Prosječan broj zaposlenih	477	455	454

11.1.1. Poslovni prihodi

U Bilansu uspjeha, poslovni prihodi su iskazani u iznosu od 48.499.679 KM, odnose se na prihode od prodaje učinaka i ostale poslovne prihode, ostvareni su u iznosu većem za 5,09% u odnosu na prethodnu godinu, a struktura istih data je u sljedećem pregledu:

r/b	Opis	2021.	2022.	Indeks
	1	2	3	3/2
1.	Prigodi od prodaje el.energije	38.590.715	40.370.607	104,61
2.	Prihodi od prodaje vode	2.187.608	2.378.466	108,72
3.	Prihodi od usluga odvoza smeća	2.431.751	2.490.361	102,41
4.	Prihodi od ostalih usluga koje pruža RJ Elektrodistribucija	615.535	685.600	111,38
5.	Prihodi od ostalih usluga koje pruža RJ Vodovod i kanalizacija	155.619	188.493	121,12
6.	Prihodi od fiksnih naknada za cijenu vodnih usluga	630.694	644.090	102,12
7.	Prihodi od ostalih usluga koje pruža RJ Čistoća	1.521.617	1.726.187	113,44
8.	Ostali poslovni prihodi	15.365	15.875	103,32
	U K U P N O:	46.148.904	48.499.679	105,09

Najznačajnije učešće u poslovnim prihodima imaju prihodi od prodaje električne energije **83,24%**, zatim prihodi od usluga odvoza smeća 5,13%, prihodi od prodaje vode 4,90%, prihodi od ostalih usluga čistoće 3,56%, itd.

11.1.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 48.039.304 KM i veći su za 6,94% u odnosu na poslovne rashode prethodne godine. U odnosu na prošlu godinu povećani su troškovi nabavke električne energije, materijalni troškovi, troškovi plata i ostalih davanja zaposlenim, troškovi proizvodnih usluga, te troškovi amortizacije.

Struktura poslovnih rashoda data je u tabeli ispod:

R.b.	Opis	2021.	2022.	Indeks
	1	2	3	4
1.	Nabavna vrijednost el. energije	29.781.741	30.923.067	103,83
2.	Materijalni troškovi	2.185.070	2.572.059	117,71
3.	Troškovi plata i ostalih primanja zaposlenih	10.057.594	11.261.302	111,97
4.	Troškovi proizvodnih usluga	753.558	1.031.661	136,91
5.	Amortizacija	1.565.347	1.750.244	111,81
6.	Nematerijalni troškovi	579.142	500.971	86,51
	UKUPNO	44.922.452	48.039.304	106,94

Troškovi nabavne vrijednosti električne energije u 2022. godini ostvareni su u iznosu od **30.923.067 KM** i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3,83% ili nominalno izraženo za 1.141.326 KM. Veći troškovi nabavke električne energije posljedica su veće ulazne cijene električne energije, koja je za 2022. godinu iznosila 10,8563 f/kWh, dok je za 2021. godinu prosječna ulazna cijena je iznosila 10,4260 f/kWh. U 2022. godini je nabavljeno 284.847.707 kWh električne energije. što je za 801.068 kWh ili 0,2812% manje u odnosu na 2021. godinu, kada je nabavljeno 285.648.775 kWh. Nabavna vrijednost el. energije čini **64,37%** poslovnih rashoda, a i tokom 2022. godine, električna energije je nabavljana od MH “Elektroprivreda” Republike Srpske, Matično preduzeće a.d. Trebinje.

Materijalni troškovi ostvareni su u iznosu od **2.572.059 KM** i veći su u odnosu na 2021. godinu za 17,71%. U materijalne troškove su evidentirani troškovi materijala za izradu učinaka (utrošeni i potrošni materijal, koji koriste radne jedinice za redovno obavljanje djelatnosti, kao i troškovi rezervnih dijelova za treća lica), troškovi režijskog materijala (utrošene auto gume, HTZ oprema, materijal za čišćenje i održavanje, rezervni dijelovi, kancelarijski materijal i sl.), te troškovi goriva i energije (gorivo, maživo, ulje, utrošena električna energija - vlastita potrpšnja + električna energija koja se koristi na rezervoaru Hrgovi). Materijalni troškovi su u 2022. godini ostavreni u većem iznosu od 386.990 KM ili 17,71% u odnosu na 2021. godinu, iz razloga što je došlo do značajnog povećanja cijena goriva, ali i vodovodnog, elektro i građevinskog materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara (autu guma). Najznačajnije učešće u materijalnim troškovima zauzimaju troškovi energije i goriva sa 1.344.741 KM (gorivo 682.807 KM + energija 661.934 KM), te troškovi utrošenog i potrošnog materijala sa 1.071.141 KM (troškovi materijala koji se ugrađuje trećim licima 129.964 KM; troškovi utrošenog materijala koje koriste RJ za redovno obavljanje djelatnosti 509.391 KM; troškovi potrošnog materijala 326.977 KM; troškovi HTZ opreme 57.938 KM; troškovi kancelarijskog materijala 33.141 KM, troškovi materijala za čišćenje i održavanje 13.730 KM).

Troškovi plata i ostalih primanja zaposlenih ostvareni su u iznosu od **11.261.302 KM** i veći su u odnosu na 2021. godinu za 11,97% ili 1.203.708 KM. Povećanje troškova plata i ostalih primanja zaposlenih nastalo je zbog povećanja koeficijenta za 0,50% na sve sistematizovane pozicije, a Odluka o davanju saglasnosti za povećanje koeficijenta se primjenjuje od 03.03.2022. godine. U troškove plata i ostalih primanja zaposlenih ulaze: troškovi bruto plata, troškovi naknade za topli obrok, otpremnine u penziju, materijalne pomoći zaposlenim (smrt zaposlenika ili člana uže porodice), troškovi službenih putovanja, troškovi naknada članovima UO, troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.

Troškovi plata i ostalih primanja zaposlenih (grupa troškova 52) čine 23,44% poslovnih rashoda JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH.

Troškovi proizvodnih usluga ostvareni su u iznosu od **1.031.661 KM** i veći su za 36,91% u odnosu na 2021. godinu. U odnosu na prošlu godinu značajno su smanjeni troškovi iznajmljivanja i zakupa (radne mašine i oprema), te troškovi sponzorstava i reklama, kao i troškovi ostalih usluga, ali su i značajno povećani **troškovi usluga izrade i dorade učinaka**, koji su ostvareni u iznosu od **212.192 KM**, a odnose se na troškove analize vode 27.680 KM, troškove pratećih radova na održavanju vodovodne i kanalizacione mreže 29.252 KM, troškove održavanja, regeneracije i sanacije bunara 76.900 KM, troškovi pratećih usluga za potrebe RJ Elektrodistribucija 36.856 KM, usluge sanacije terena pri intervencijama 40.604 KM, usluge zbrinjavanja otpada 900 KM, **te troškove održavanja**, koji su ostvareni u iznosu od **647.690 KM**, a odnose se na: troškove tekućeg održavanja i adaptacije objekata 59.880 KM, troškove održavanja i servisiranja opreme 140.253 KM, održavanje i servisiranje teretnih i putničkih vozila, te radnih mašina 396.654 KM, održavanje računarske opreme i aplikativnih softvera 30.378 KM, održavanje GPS nadzora 21.525 KM.

Potrebno je napomenuti da su u okviru troškova ostalih usluga značajno smanjeni troškovi održavanja higijene iz razloga što je tender za nabavku navedenih usluga dva puta obaran i realizovan je tek krajem mjeseca oktobra. Usluge održavanja higijene su nabavljane zaključivanjem ugovora o privremenim i povremenim poslovima.

Troškovi amortizacije ostvareni su u iznosu od **1.750.244 KM** i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 184.897 KM ili 11,81%, a što pokazuje da je dio planiranih stalnih sredstava nabavljen i stavljen u upotrebu. Takođe, potrebno je napomenuti da je stavljen u upotrebu i kamion, koji je nabavila Vlada Brčko distrikta BiH, a koji je namijenjen za odvoz otpada na regionalnu deponiju u Zvornik.

Amortizacija materijalne i nematerijalne imovine obračunata je primjenom stopa amortizacije utvrđenih Računovodstvenim politikama preduzeća, a u skladu sa Zakonom o porezu na dobit preduzeća.

Nematerijalni troškovi ostvareni su u iznosu od **500.971 KM** i manji su u odnosu na 2021. godinu za 13,50%. U nematerijalne troškove ulaze: troškovi neproizvodnih usluga (troškovi stručnog usavršavanja, obuke za rukovanje radnim mašinama i uređajima, usluge certifikacijskog audita, troškovi advokatskih usluga, usluge notara i sudskih vještaka, zdravstvenih usluga – sistematski pregledi i sl.), troškovi reprezentacije (reprezentacija u poslovnim prostorijama i ugostiteljskim objektima), troškovi premije osiguranja (premije za osiguranje radnika od posledica nesrećnog slučaja, osiguranje putničkih i teretnih vozila), bankarske usluge (troškovi platnog prometa i troškovi bankarskih garancija), telefonske usluge (troškovi fiksne i mobilne telefonije, te ostale poštanske i telekomunikacione usluge), troškovi poreza (porez na imovinu, naknada za šume, registracije vozila, regulatornih naknada za DERK), članarine privrednim komorama i ostali nematerijalni troškovi (troškovi oglašavanja u službenom glasniku, administrativne i sudske takse, takse na presude osnovnog suda i sl.).

Povećanje u odnosu na prethodnu godinu evidentirano je kod troškova premija osiguranja zaposlenih, iz razloga što je osiguravajuće kuća sa kojom je preduzeće imalo potpisan okvirni sporazum o osiguranju zaposlenih, jednostrano raskinula ugovor zbog nerentabilnosti istog, a vrijednost ugovora sa novom osiguravajućom kućom je veća za 102,64% (99.403,20 KM / 49.053,60 KM).

Povećanje je evidentirano i na troškovima poreza, naknada i taksi zbog uplaćene akontacije za korištenje šuma za 2022. godinu, a po preporuci revizora iz Ureda za reviziju Brčko distrikta BiH.

Sučeljavanjem poslovnih prihoda i poslovnih rashoda ostvaren je poslovni dobitak u iznosu od 460.375 KM.

11.1.3. Finansijski prihodi

U Bilansu uspjeha, finansijski prihodi su iskazani u iznosu od **392.687 KM** i veći su u odnosu na 2021. godinu za 53,45%, a odnose se prihode od obračunatih zatezних kamata za dane kašnjenja po osnovu redovnih potraživanja od pravnih i fizičkih lica za komunalne usluge, kamate po presudama u korist preduzeća, proteste bankarskih garancija i sl.

Povećanje finansijskih prihoda nastalo je presudom Apelacionog suda kojom je Brčko distrikt BiH bio obavezan da JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH uplati 200.000 KM na ime zatezne kamate po predmetu za prikupljanje i zbrinjavanje pasa lualica u periodu od 01.01.2011.-31.12.20218. godine.

11.1.4. Finansijski rashodi

Finansijski rashodi su iskazani u iznosu od **20.141 KM**, a odnose se na kamate po revolving kreditima 7.133 KM, kamate po dugoročnom kreditu 1.994, te zatezne kamate po sudskim presudama 10.613 KM, te zatezne kamate po kašnjenju u plaćanju 401 KM. Rashodi kamate obuhvataju kamatu obračunatu na primljene kredite, koja se evidentira u bilansu uspjeha za period na koji se odnose, a u skladu sa načelom uzročnosti. U odnosu na prethodnu godinu, finansijski rashodi su manji za 65,36% jer su pozajmljena sredstva korištena povremeno i na kratak period.

11.1.5. Ostali prihodi

Ostali prihodi ostvareni su u iznosu od **623.196 KM**, a odnose se na prihode od naplaćenih potraživanja od kupaca za koje je izvršen indirektni otpis potraživanja u iznosu od 239.636 KM i primitke, koji se odnose na prihode od ukidanja rezervisanja po osnovu primljenih grantova Vlade Brčko distrikta BiH, u iznosu od 383.560 KM.

11.1.6. Ostali rashodi i gubici

Na poziciji ostalih rashoda i gubitaka iskazan je iznos od **1.070.844 KM** koji se odnosi na rashode po osnovu pravosnažnih sudskih presuda u iznosu od 307.445 KM (zbrinjavanje pasa lualica), rashode po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja (indirektni otpis) 72.184 KM, otpis zaliha materijala i rezervnih dijelova 54.058 KM, troškove sudskog postupka po presudama 90.034 KM, novčane kazne po prekršajnom nalogu 13.200 KM, naknade šteta po presudama (materijalne i nematerijalne) – ujedi pasa lualica i načinjene materijalne štete, te naknade štete po sporazumu u iznosu od 106.411 KM, PDV na manjkove na zalihama 396 KM, izdatke za ostale materijalne troškove 7.000 KM, naknadno utvrđene ostale rashode 230 KM, gubitke iznad dozvoljenih 264.573 KM, nenaplaćene rashode bolovanja u iznosu od 145.771 KM, grantove za izgradnju TS 765 KM i sl.

Sučeljavanjem ukupnih prihoda i rashoda i gubitaka, preduzeće je za period 01.01.-31.12.2022. godine iskazalo dobit perioda u iznosu od 385.273 KM.

UPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH PRIHODA I RASHODA

R/B	PRIHODI	PLANIRANO 01.01.- 31.12.2022.	OSTVARENO 01.01 - 31.12.2021.	OSTVARENO 01.01 - 31.12.2022.	%	%
	1	2	3	4	4/3	4/2
1.	Prihodi od prodaje učinaka	48.779.000	46.133.539	48.483.804	105,09	99,39
2.	Finansijski prihodi	260.000	255.912	392.687	153,45	151,03
3.	Ostali poslovni prihodi	80.000	15.365	15.875	103,32	19,84
4.	Prihodi na osnovu nap. ind.otpisanih potraživanja	210.000	275.471	239.636	86,99	114,11
5.	Primitci (ukidanje rezervisanja po osn.primljenih grantova) i ostali nepomenuti prihodi	1.540.000	795.383	383.560	48,22	24,91
	UKUPNO PRIHODI	50.869.000	47.475.670	49.515.562	104,30	97,34
	TROŠKOVI	01.01.- 31.12.2022.	01.01 - 31.12.2021.	01.01 - 31.12.2022.	%	%
1.	Nabavna vrijednost robe - el. energija	30.500.000	29.781.741	30.923.067	103,83	101,39
50	Nabavna vrijednost prodate robe	30.500.000	29.781.741	30.923.067	103,83	101,39
2.	Troškovi utrošenog/potrošnog materijala	1.869.000	1.063.338	1.071.141	100,73	57,31
3.	Utrošena energija i gorivo	1.155.000	1.047.083	1.344.740	128,43	116,43
4.	Utrošeni rezervni dijelovi	76.000	30.332	62.495	206,04	82,23
5.	Otpis sitnog inventara i auto guma	70.000	44.317	93.683	211,39	133,83
51	Materijalni troškovi	3.170.000	2.185.070	2.572.059	117,71	81,14
6.	Bruto plate	10.475.796	8.837.125	10.116.143	114,47	96,57
7.	Troškovi službenih putovanja zaposlenih	10.000	4.410	12.159	275,71	121,59
8.	Troškovi ostalih primanja zaposlenih	699.870	813.146	627.532	77,17	89,66
9.	Naknade članovima UO	65.000	55.753	66.645	119,54	102,53
10.	Naknade po osnovu Ugovora o djelu	400.000	347.160	438.823	126,40	109,71
52	Troškovi plata i ostalih primanja zaposlenih	11.650.666	10.057.594	11.261.302	111,97	96,66
11.	Troškovi usluga izrade i dorade učinaka	80.000	60.800	212.192	/	265,24
12.	Troškovi transportnih usluga	25.000	70	0	/	/
13.	Troškovi usluga održavanja	871.500	474.722	647.690	136,44	74,32
14.	Troškovi zakupa i iznajmljivanja	45.000	7.880	6.143	77,96	13,65
15.	Troškovi reklame i sponzorstva	65.500	51.631	30.098	58,29	45,95
16.	Troškovi ostalih usluga	285.650	158.454	135.538	85,54	47,45
53	Troškovi proizvodnih usluga	1.372.650	753.557	1.031.661	136,91	75,16
17.	Troškovi amortizacije	1.664.000	1.565.347	1.750.244	111,81	105,18

54	Amortizacija i troškovi rezervisanja	1.664.000	1.565.347	1.750.244	111,81	105,18
18.	Troškovi neproizvodnih usluga	185.300	126.694	71.784	56,66	38,74
19.	Troškovi reprezentacije	28.000	13.028	11.788	90,48	42,10
20.	Troškovi premija osiguranja	72.700	78.283	97.987	125,17	134,78
21.	Troškovi bankarskih usluga	62.000	50.731	43.401	85,55	70,00
22.	Troškovi poštanskih i telekomunikacionih usluga	64.000	73.604	58.430	79,38	91,30
23.	Troškovi poreza, naknada i taksi	232.000	142.513	151.086	106,02	65,12
24.	Troškovi članarina	1.500	1.440	1.260	87,50	84,00
25.	Ostali nematerijalni troškovi	94.400	92.850	65.235	70,26	69,10
55	Nematerijalni troškovi	739.900	579.143	500.971	86,50	67,71
26.	Finansijski rashodi	115.000	58.150	20.141	34,64	17,51
56	Finansijski rashodi	115.000	58.150	20.141	34,64	17,51
27.	Ostali rashodi	1.435.000	1.126.073	1.070.844	95,10	74,62
57	Ostali rashodi i gubitci	1.435.000	1.126.073	1.070.844	95,10	74,625
	UKUPNO TROŠKOVI	50.647.216	46.106.675	49.130.289	106,56	97,00
	FINANSIJSKI REZULTAT	221.784	1.368.995	385.273	/	/

11.2. Bilans stanja

Bilans stanja predstavlja trenutnu sliku imovinske situacije preduzeća, odnosno veličinu i strukturu sredstava i izvora sredstava na osnovu kojih se može vidjeti materijalni odnosno finansijski položaj preduzeća.

	2020.	2021.	2022.
AKTIVA			
Stalna sredstva	9.797.683	9.296.515	9.426.247
Nematerijalna sredstva	805.460	669.698	459.853
Nekretnine, postrojenja i oprema	8.992.223	8.626.817	8.966.394
Obrtna sredstva	16.120.377	15.763.104	16.536.580
Zalihe	2.273.454	2.194.459	2.778.536
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	2.222.569	1.929.577	3.098.032
Kratkoročna potraživanja	11.575.300	11.598.190	10.660.012
Aktivna vremenska razgraničenja	49.054	40.878	0
Poslovna aktiva	25.918.060	25.059.619	25.962.827
Vanbilansna aktiva	137.937.567	137.937.567	137.937.567
Ukupna aktiva	163.855.627	162.997.186	163.900.394
PASIVA			
Kapital	7.341.877	14.686.141	15.071.414
Osnovni kapital	2.000	5.977.268	5.977.268

Rezerve	700.000	1.880.315	3.249.310
Neraspoređena dobit	6.639.877	6.828.558	5.844.836
Gubitak do visine kapitala			
Dugoročna rezervisanja	598.823	871.268	564.943
Dugoročne obaveze	6.258.674	-	593.471
Kratkoročne obaveze	8.939.586	7.140.054	7.230.826
Pasivna vremenska razgraničenja	2.779.100	2.362.156	2.502.173
Poslovna pasiva	25.918.060	25.059.619	25.962.827
Vanbilansna pasiva	137.937.567	137.937.567	137.937.567
Ukupna pasiva	163.855.627	162.997.186	163.900.394

11.2.1. Stalna sredstva i dugoročni plasmani

U Bilansu stanja na dan 31.12.2022. godine, stalna sredstva su iskazana u neto iznosu od 9.426.247 KM, od čega se 459.853 KM odnosi na nematerijalna stalna sredstva (licence i patente), dok se 8.961.691 KM odnosi na nekretnine postrojenja i opremu, te 4.703 KM na ostala (specifična) stalna materijalna sredstva. Iznos stalnih sredstva je veći za 1,40% u odnosu na prošlu godinu iz razloga što su vršena ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, a najznačajnija se odnose na:

- Licence 15.446 KM,
- Uređaji za pronalazak kvara na NN mreži 164.965 KM,
- Pumpe 55.104 KM,
- AMM sistem za daljinsko očitavanje 795.085 KM,
- Putnički automobili 157.499 KM,
- Teretno vozilo tegljač (Vlada BD)..... 186.779 KM,
- Specijalna vozila 185.000 KM,
- Priključni uređaji (Vlada BD) 406.692 KM i sl.

11.2.2. Tekuća sredstva

Vrijednost tekućih sredstava iskazana je u iznosu od 16.536.580 KM, a odnose se na:

- a) Zalihe materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara u iznosu od.... 2.778.536 KM
- b) Gotovinu i gotovinske ekvivalente u iznosu od3.098.032 KM
- c) Kratkoročna potraživanja10.660.012 KM

Zalihe materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara na dan 31.12.2022. godine iskazane su u iznosu od 2.778.536 KM, a odnose se na:

- a) Sirovine i materijal u skladištu 2.694.553 KM
 - RJ ViK1.045.581 KM
 - RJ Elektrodistribucija..... 1.445.831 KM
 - RJ Čistoća 203.141 KM
- b) Sitan inventar na zalihi 83.983 KM

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 3.098.032 KM i odnose se na stanje novčanih sredstava na transakcionim računima u bankama i gotovinu u blagajni.

U Bilansu stanja ukupna **kratkoročna potraživanja** iskazana su u iznosu od 10.660.012 KM, a njihova struktura data je u sledećem pregledu:

a) Potraživanja od kupaca u zemlji	9.820.327 KM
b) Potraživanja za zatezne kamate	802.446 KM
c) Potraživanja od fondova za bolovanja	37.239 KM

Struktura **kratkoročnih potraživanja od kupaca** data je u tabeli ispod:

	Redovna potraživanja	Sporna potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto vrijednost
Isporuka el. energije	6.189.382,72	2.363.023,19	2.271.954,59	6.280.451,32
Isporuka vode	321.838,68	1.441.325,06	389.084,18	1.374.079,56
Usluge odvoza smeća	403.448,25	1.570.983,03	302.815,84	1.671.615,44
Ostale usluge preduzeća	494.180,79	202.816,79	202.816,79	494.180,79
	7.408.840,44	5.578.148,07	3.166.671,40	9.820.327,11

Ukupna bruto potraživanja od kupaca na dan 31.12.2021. godine iznose 12.986.988,51. Ispravka vrijednosti potraživanja iznosi 3.166.671,40 KM i čini 24,38% ukupne bruto vrijednosti potraživanja od kupaca. Neto vrijednost potraživanja iznosi 9.820.327,11 KM i manja je za 8,85% ili 952.926 KM u odnosu na prethodnu godinu. Tokom 2022. godine naplaćeno je 98,61% fakturisane realizacije (99% električna energija; 95,58% voda i 95,54% odvoz smeća), ali treba napomenuti da je, zahvaljujući aktivnostima na naplati potraživanja i donaciji od strane Brčko distrikta BiH, naplaćeno i 1.679.782 KM potraživanja iz ranijeg perioda. Iznos spornih potraživanja je u cijelosti utužen, a Preduzeće redovno obračunava zakonsku zateznu kamatu kupcima za sva potraživanja kojima je istekao period dospijeca naznačen na računu.

Potraživanja za zatezne kamate se odnose na kamate obračunate na račune za komunalne usluge koji nisu uplaćeni u valuti plaćanja, a struktura istih data je u nastavku:

Potraživanja	Iznos u KM
Potraž. za zatezne kamate - el.energija	320.446
Potraž. za zatezne kamate - voda	271.941
Potraž. za zatezne kamate - odvoz smeća	210.059
UKUPNO	802.446

Potraživanje od fondova iskazano je u iznosu od 37.239 KM, a odnosi na potraživanja po osnovu porodijskog bolovanja i bolovanja preko 42 dana.

11.2.3. Kapital

Na dan bilansiranja, na poziciji kapitala iskazan je iznos od 15.071.414 KM, od čega se na državni kapital odnosi 5.977.268 KM (u julu mjesecu 2021. godine je izvršen upis kapitala u iznosu od 5.975.268 KM, koji se vodio na dugoročnim obavezama – obaveze prema osnivaču koje se mogu konvertovati u kapital), na zakonske rezerve 3.249.310 KM, na neraspoređenu dobit iz ranijih godina 5.459.563 KM, te na neraspoređenu dobit izvještajne godine 385.273 KM.

11.2.4. Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja iskazana su u iznosu od 564.943 KM, a odnose se na rezervisanja za započete sudske postupke koji su pokrenuti protiv Preduzeća 151.852 KM i ostale unaprijed naplaćene odložene prihode – subvencije 413.091 KM.

11.2.5. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital

Na obaveze koje se mogu konvertovati u kapital odnosi se kamion tegljač sa prikolicama, koji je nabavila Vlada Brčko distrikta BiH, a koji služi za odvoz smeća na regionalnu deponiju u Zvornik. Vrijednost kompletne opreme iznosi 593.471 KM.

11.2.6. Kratkoročne obaveze

Na poziciji kratkoročnih obaveza u Bilansu stanja iskazan je iznos od 7.230.826 KM, koji se odnosi na sledeće obaveze:

- Obaveze iz poslovanja.....6.184.601 KM
- Obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih primanja zaposlenih 926.506 KM
- Druge obaveze..... 9.090 KM
- Obaveze za PDV 110.629 KM

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 6.184.601 KM, a odnose se na:

- Primljene avanse..... 743.859 KM
- Obaveze prema dobavljačima 5.440.742 KM

Od navedenog iznosa obaveza prema dobavljačima, na obaveze prema Elektroprivredi Republike Srpske – dobavljaču za isporučenu električnu energiju odnosi se 4.085.533 KM, odnosno faktura za mesec 12/22, koja dopijeva za plaćanje 20.01.2023. godine, a ostatak od 1.355.209 KM se odnosi na obaveze prema ostalim dobavljačima u zemlji i inostranstvu, koje nisu dospjele za plaćanje. Iz navedenog se može zaključiti da Preduzeće na vrijeme izmiruje sve dospjele obaveze kako prema dobavljačima, tako i prema zaposlenim, državi i ostalim zainteresovanim stranama.

Obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih primanja zaposlenih iskazane su u iznosu od 926.506 KM, a odnose se na obaveze na platu za mesec 12/2022, čija struktura je data u nastavku:

- Obaveze po osnovu plata i naknada.....605.933 KM
- Obaveze po osnovu poreza na plate i naknade..... 5.450 KM
- Obaveze za doprinose po osnovu plata i naknada ...295.347 KM
- Obaveze po osnovu bolovanja..... 19.776 KM

Druge obaveze iskazane su u iznosu od 9.090 KM, a odnose se na obaveze za naknade članovima Upravnog odbora Preduzeća u iznosu od 4.999 KM, obaveze za poreze na naknade Upravnom odboru u iznosu od 555 KM i obaveze za poreze po osnovu Ugovori o privremenim i povremenim poslovima u iznosu od 3.536 KM.

Obaveze za uplatu PDV-a za obračunski period iskazane su u iznosu od 110.629 KM.

11.2.7. Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu u 2.502.173 KM, a odnose se na obračunate ostale troškove tekućeg perioda u iznosu od 17.227 KM i odložene prihode (donacija Vlade Brčko distrikta BiH namijenjena za nabavku opreme i izgradnju trafo stanica, te izgradnju i rekonstrukciju vodovodne, kanalizacione i elektro mreže) u iznosu od 2.484.946 KM. Rebalansom budžeta Brčko distrikta BiH, krajem 2022. godine, izdvojena su značajna sredstva donacija JP „Komunalno Brčko“ d.o.o. Brčko distrikt BiH, koja su namijenjena za rekonstrukciju i izgradnju vodovodne, kanalizacione, elektro mreže i javne rasvjete od kojih su najznačajnije: donacija za izgradnju i sanaciju bunara sa vodocrpilišta Štrepci = 280.000 KM; sanacija vodovodne mreže u MZ Bijela = 50.000 KM; rekonstrukcija kolektora otpadnih voda MZ Srpska Varoš = 50.000 KM; ugradnja transformatorskog pojačivača MZ Brezovo Polje = 30.000 KM; rekonstrukcija NN mreže = 42.660 KM; rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže = 50.000 KM; rekonstrukcija i izgradnja javne rasvjete = 101.000 KM, a realizacija istih je planirana u 2023. godini.

11.3. Izvještaj o novčanim tokovima

	2020.	2021.	2022.
I GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	51.935.567	53.696.944	56.784.092
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	49.639.848	52.342.039	54.959.231
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	2.295.719	1.354.905	1.824.861
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	-	-
II GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	84.994	92.220	100.162
Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	-	-	-
Neto prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	84.994	92.220	100.162
Neto odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	-	-	-
III GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
Priliv gotovine iz finansijske aktivnosti	3.800.646	4.122.357	10.698.695
Odlivi gotovine iz finansijske aktivnosti	4.528.757	5.862.474	11.455.263
Neto odlivi gotovine iz finansijske aktivnosti	728.111	1.740.117	756.568
Neto prilivi gotovine iz finansijske aktivnosti	-	-	-
UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	55.821.207	57.911.521	67.582.949
UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	54.168.605	58.204.513	66.414.494
NETO PRILIVI GOTOVINE	1.652.602	-	1.168.455
NETO ODLIVI GOTOVINE	-	292.992	-
GOTOVINA NA POČETKU IZVJ.PERIODA	569.967	2.222.569	1.929.577
GOTOVINA NA KRAJU IZVJ.PERIODA	2.222.569	1.929.577	3.098.032

U prethodnoj tabeli su prikazane informacije o izvorima i upotrebi gotovine tokom 2022. godine.

11.3.1. Upravljanje finansijskim rizicima

Preduzeće je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima,
- Riziku likvidnosti,
- Kreditnom riziku

Upravljanje rizicima u Preduzeću je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Preduzeća u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

Tržišni rizik obuhvata:

a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Preduzeće je izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, a koji proističu iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno EUR. Devizni rizik nastaje u slučajevima neusklađenosti finansijskih sredstava i obaveza izraženih u stranoj valuti sa valutnom klauzulom. U mjeri u kojoj je to moguće, preduzeće minimizira rizik kroz minimiziranje otvorene devizne pozicije.

b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Preduzeće je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine. Preduzeće je izloženo riziku promjene kamatnih stopa u mjeri u kojoj kamatonosna sredstva i kamatonosne obaveze dospijevaju za naplatu u različito vrijeme i različitim iznosima.

Napomena: Pozajmljena kreditna sredstva ugovorena su sa fiksnom kamatnom stopom.

Rizik likvidnosti je rizik da preduzeće neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj cijeni u odgovarajućem vremenskom okviru. Preduzeće upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori finansiranja budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospjeća. Preduzeće neprekidno procjenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promjena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje postavljenih ciljeva, a u skladu sa poslovnom strategijom preduzeća.

Kreditni rizik je rizik od nastanka finansijskih gubitaka preduzeća kao rezultat kašnjenja klijenata ili druge ugovorene strane u izmirivanju ugovorenih obaveza. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost preduzeća po osnovu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza. Obezbjedenje od kreditnog rizika uspostavljeno je preduzimanjem određenih mjera i aktivnosti na nivou preduzeća, a koje su definisane u Pravilniku o naplati potraživanja (opomene, isključenja, reprogramiranje duga, kompenzacija/cesija sa pravnim licima, utuženja, vansudska poravnanja i sl.).

11.3.2. Izabrani finansijski podaci

	2020.	2021.	2022.
Izabrani podaci iz bilansa uspjeha			
Poslovni prihodi	44.180.364	46.148.904	48.499.679
Prihodi od prodaje	44.144.086	46.133.539	48.483.804
Poslovni rashodi	43.800.615	44.922.452	48.039.304
EBIT	415.043	1.269.237	464.641
EBIT marža	0,94%	2,75%	0,96%
EBITDA	1.922.644	2.834.584	2.214.885
EBITDA marža	4,36%	6,14%	4,57%
Neto dobit	1.180.314	1.368.995	385.273
Neto profitna marža	2,67%	2,97%	0,79%
Izabrani podaci iz bilansa stanja			
Gotovina i kratkoročni finansijski plasmani	2.222.569	1.929.577	3.098.032
Nekretnine, postrojenja i oprema	8.992.223	8.626.817	8.966.394
Poslovna aktiva	25.918.060	25.059.619	25.962.827
Finansijske obaveze	2.585.874	756.567	0,00
Ukupan kapital	7.341.877	14.686.141	15.071.414
Ostali ključni finansijski podaci			
Rentabilnost kapitala (ROE)	0,17	0,12	0,03
Rentabilnost imovine (ROA)	0,05	0,05	0,02
Rentabilnost investiranog kapitala (ROIC)	5,10	6,03	1,64
Koeficijent finansijske stabilnosti	0,69	0,60	0,58
Finansijske obaveze/kapital	0,39	0,05	-

11.3.3. Finansijski pokazatelji

Osnovno ekonomsko pravilo u poslovanju je: Poslovati profitabilno i ostati platno sposoban!

	2020.	2021.	2022.
Pokazatelji profitabilnosti			
EBITDA marža	4,36%	6,14%	4,57%
Marža poslovne (bruto) dobiti	0,86%	2,66%	0,95%
Marža neto dobiti	2,67%	2,97%	0,79%
Rentabilnost kapitala (ROE)	0,17	0,12	0,03
Rentabilnost ukupne imovine (ROA)	0,05	0,05	0,02
Rentabilnost investiranog kapitala (ROIC)	5,10	6,03	1,64
Pokazatelji aktivnosti			
Koeficijent obrta ukupne imovine	1,76	1,89	1,91
Koeficijent obrta kratkoročne imovine	2,82	3,00	2,99
Broj dana naplate od kupaca	83	86	77
Broj dana plaćanja dobavljačima	59	43	47
Prihodi od prodaje po zaposlenom (KM)	92.545	101.392	106.793
Troškovi osoblja po zaposlenom (KM)	22.584	22.105	24.805
Prosječan broj zaposlenih	477	455	454
Pokazatelji finansijskog stanja			
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,25	0,27	0,43
Koeficijent ubrzane likvidnosti	1,55	1,90	1,90
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,80	2,21	2,29
Koeficijent finansijske stabilnosti	0,69	0,60	0,58
Kapital/ukupna aktiva	0,28	0,59	0,58
Finansijske obaveze /kapital	0,39	0,05	-
Finansijske obaveze/EBITDA	1,49	0,27	-
Kapital/stalna imovina	0,75	1,58	1,60
Kapital + dugoročne obaveze /stalna imovina	1,45	1,67	1,72
Pokazatelji ekonomičnosti			
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,03	1,03	1,01
Ekonomičnost poslovanja/prodaja	1,01	1,03	1,01
Ekonomičnost finansiranja	2,52	4,40	19,50
Pokazatelji zaduženosti			
Koeficijent zaduženosti	0,72	0,41	0,42
Koeficijent vlastitog finansiranja	0,28	0,59	0,58
Koeficijent finansiranja	2,53	0,70	0,72

Analiza finansijskih izvještaja je najvažniji dio cjelokupne analize poslovanja preduzeća. Analiza omogućava odgovor na pitanje kako je preduzeće poslovalo u prethodnom periodu, te kako poboljšati rezultate u narednom periodu. Finansijska analiza predstavlja važan alat koji menadžment preduzeća koristi prilikom donošenja poslovnih odluka vezanih za upravljanje poslovanjem i razvojem preduzeća.

Racio analiza, u matematičkom smislu, predstavlja operaciju stavljanja u odnos jedne bilansne pozicije prema drugoj, da bi se dobio pokazatelj koji ukazuje na slabosti ili snagu poslovanja preduzeća.

Racio pokazatelji se mogu klasifikovati u sledeće grupe:

- a) Pokazatelji profitabilnosti (rentabilnosti)
- b) Pokazatelji aktivnosti.
- c) Pokazatelji finansijskog stanja,
- d) Pokazatelji ekonomičnosti,
- e) Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji profitabilnosti izražavaju snagu zarade preduzeća, odnosno pokazuju ukupni efekat likvidnosti, upravljanja imovinom i dugom u cilju ostvarivanja profita. Pokazatelji profitabilnosti se mogu svrstati u dvije grupe:

1. Pokazatelji koji pokazuju profitabilnost u odnosu prema prodaji
 1. Bruto marža profita
 2. Neto marža profita
2. Pokazatelji koji pokazuju profitabilnost u odnosu prema ulaganjima
 1. Rentabilnost imovine
 2. Rentabilnost kapitala

U 2022. godini preduzeće je ostvarilo neto dobit u iznosu od 385.273 KM, a samim tim stvorilo uslove za izračunavanje pokazatelja profitabilnosti na osnovu kojih se može ocijeniti bonitet preduzeća.

Marža bruto dobiti izračunava se stavljanjem u odnos bruto dobiti i prihoda od prodaje. Što je marža bruto dobiti veća, preduzeće je uspješnije u ostvarivanju zarade.

Neto marža profita je najprecizniji pokazatelj konačnih učinaka realizovanih poslova i pokazuje koliki postotak prihoda ostaje u vidu dobiti kojom se može raspolagati. Iako javna preduzeća ne spadaju u grupu profitabilnih preduzeća, marža neto dobiti je znatno povećana u odnosu na prethodnu godinu.

Pokazatelj povrata na ukupnu imovinu (ROA) pokazuje sposobnost preduzeća da korištenjem raspoložive imovine ostvari dobit.

Pokazatelj povrata na ukupni kapital (ROE) pokazuje snagu zarade u odnosu na ulaganja.

Zbog specifičnosti uslova osnivanja JP „Komunalno Brčko“ (sva infrastruktura se ne nalazi u vlasništvu preduzeća, nego u vlasništvu osnivača, preduzeću je data na upravljanje i održavanje), izračunavanje pokazatelja ROA i ROE ne prikazuje realni prinos na kapital i prinos na imovinu. Preduzeće ostvari prihode i rashode, a samim tim i iskazanu dobit koristeći imovinu koja se ne nalazi u vlasništvu preduzeća.

Pokazatelji aktivnosti poslovanja mjere koliko efikasno preduzeće upotrebljava svoje resurse, odnosno brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Koeficijenti obrta imovine pokazuje koliko

se puta u jednoj godini imovina pretvori u prihode, odnosno odnos između ukupnih prihoda i ukupne kratkoročne imovine. Koeficijent obrta potraživanja pokazuje koliko puta godišnje se potraživanja naplate, odnosno pretvore u novac. Pokazatelj dana vezivanja sredstava odražava prosječno vrijeme u danima kada su potraživanja nenaplaćena. Što je veći broj nenaplaćenih dana, to je veća mogućnost kašnjenja u potraživanja. Prilikom tumačenja ovog pokazatelja treba uzeti u obzir uslove koje preduzeće nudi svojim kupcima. Konkretno u slučaju JP “Komunalno Brčko” to je 25 dana po isteku mjeseca.

Pokazatelji finansijskog stanja - Finansijski položaj preduzeća primarno determiniše njegove mogućnosti finansiranja. Finansijska politika, koju vodi menadžment preduzeća, kreira strategiju i taktiku finansijskog upravljanja na bazi načela i pravila finansiranja, kako bi se sa poslovno – finansijskog aspekta obezbijedili stalnost, rast i razvoj preduzeća. Dobar je onaj finansijski položaj, ako njegova finansijska ravnoteža obezbjeđuje likvidnost na dugi rok, ako je njegova finansijska struktura takva da obezbjeđuje nezavisnost preduzeća u vođenju vlastite poslovne politike i istovremeno pruža sigurnost povjericima, te ako preduzeće može obezbijediti finansiranje dijela proširene reprodukcije iz sopstvenih izvora finansiranja.

Pokazatelji likvidnosti imaju za cilj da ukažu na sposobnost preduzeća da izmiruje svoje kratkoročne obaveze uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta. Likvidnost preduzeća isključivo zavisi od priliva i odliva gotovine, dakle od cash flow toka. U konkretnom slučaju možemo primijetiti da su u 2022. godini svi pokazatelji likvidnosti znatno bolji u odnosu na prošlu i prethodnu godinu, što pokazuje da preduzeće na vrijeme izmiruje dospelje obaveze prema povjericima.

- a) Racio trenutne likvidnosti pokazuje sposobnost preduzeća da novčanim sredstvima izmiruje dospelje obaveze, odnosno mora imati finansijsku ravnotežu između raspoloživih novčanih sredstava i dospeljih obaveza. U 2022. godini preduzeće je 1 KM kratkoročnih obaveza pokrivalo sa 0,43 KM novčanih sredstava, što pokazuje da preduzeće nije bilo u stanju da kratkoročne obaveze izmiri samo novčanim sredstvima, odnosno da poređenjem sa standardnim pokazateljom, možemo zaključiti da preduzeće nema zadovoljavajuću trenutnu likvidnost.
- b) Racio tekuće likvidnosti pokazuje sposobnost preduzeća da kratkoročnom imovinom pokrije dospelje kratkoročne obaveze. U 2022. godini 1 KM kratkoročnih obaveza je bio pokriven sa 2,29 KM novčanih sredstava. U poređenju sa standardnim pokazateljom tekuće likvidnosti (2:1) možemo primijetiti da je preduzeće ostvarilo tekuću likvidnost, te da je pokazatelj tekuće likvidnosti mnogo bolji u odnosu na prethodnu godinu.
- c) Racio ubrzane likvidnosti pokazuje sposobnost preduzeća da kratkoročnom imovinom umanjenom za zalihe izmiruje dospelje kratkoročne obaveze. U 2022. godini preduzeće je 1 KM kratkoročnih obaveza pokrivalo sa 1,90 KM likvidnih sredstava, što u poređenju sa propisanim standardom (>1) pokazuje da je preduzeće ostvarilo ubranu likvidnost.
- d) Koeficijent finansijske stabilnosti u odnosu na prethodnu godinu prikazuje stagnaciju, što predstavlja pozitivnu tendenciju jer pokazuje da je manji dio dugoročne imovine finansiran iz kratkoročnih izvora finansiranja, a što je u skladu sa pravilima finansiranja.

Pretpostavka za održavanje likvidnosti preduzeća je da su dugoročno vezana sredstva jednaka dugoročnim izvorima finansiranja, a kratkoročno vezana sredstva, kratkoročnim izvorima finansiranja. Da bi se likvidnost permanentno održavala, mobilisanje kratkoročno vezanih sredstava mora biti brže od dospjeća kratkoročnih obaveza. Upotrebom strategije upravljanja gotovinom, potraživanjima od kupaca, zalihama i kratkoročnim zaduživanjem se može postići brže mobilisanje kratkoročno vezanih sredstava, čime se obezbjeđuju novčana sredstva neophodna za izmirenje dospeljih obaveza.

Kaže se da preduzeće ima finansijsku ravnotežu, ako su njegova sredstva po obimu i rokovima vezivanja jednaki obimu i vremenu raspoloživosti izvora finansiranja.

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. U pravilu pokazatelji bi trebali biti veći od 1, odnosno, što veći, to se više prihoda ostvaruje na jedinici rashoda. U našem slučaju, preduzeće je u 2022. godini na 1 KM rashoda ukupnog poslovanja ostvarilo 1,01 KM prihoda i ostvarilo pozitivno poslovanje.

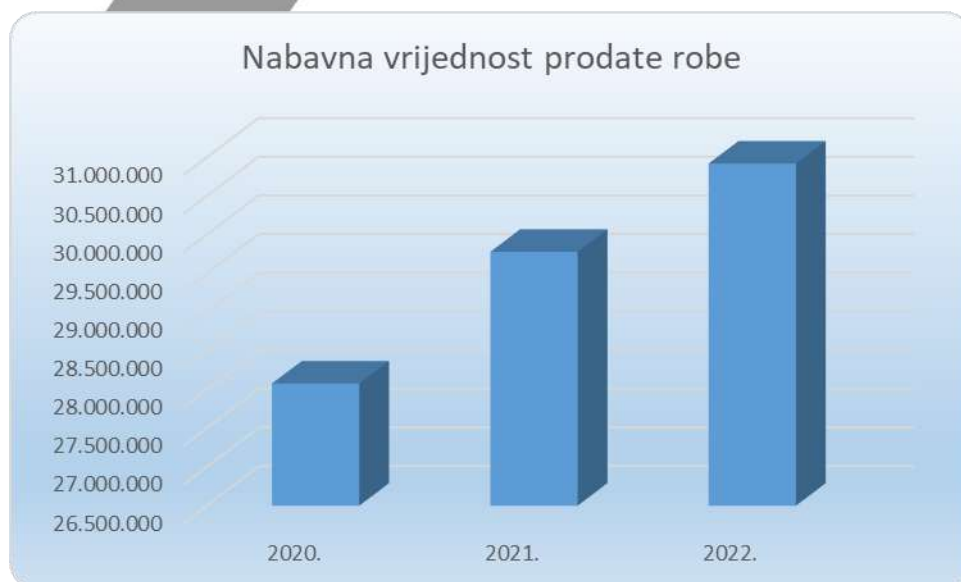
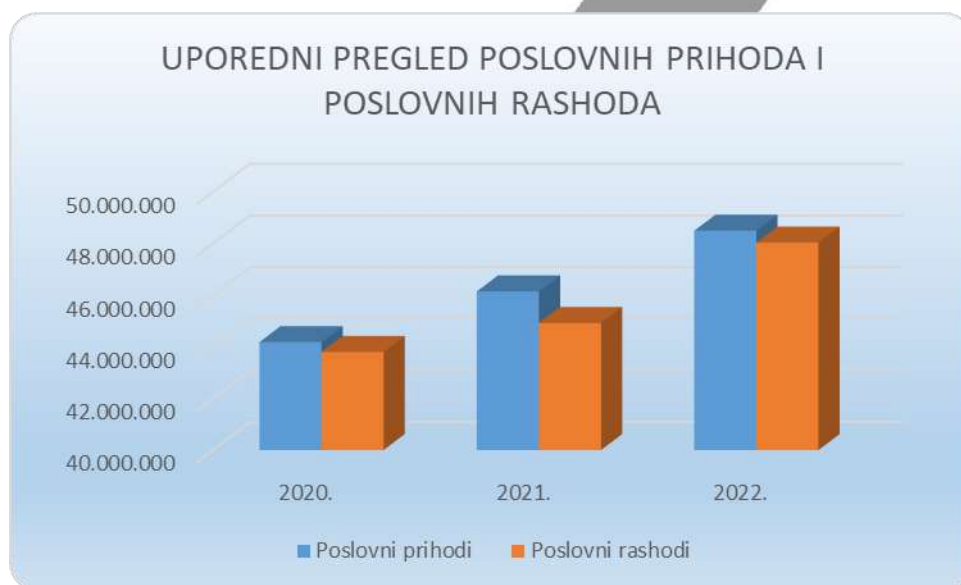
Pokazatelji zaduženosti pokazuju do koje mjere preduzeće koristi zaduživanje kao oblik finansiranja, odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Izvori finansiranja sa vlasničkog aspekta dijele se na sopstvene i pozajmljene. Sopstvene izvore čine sopstveni kapital, koji predstavlja garantnu supstancu preduzeća jer štiti povjerioce od gubitka pozajmljenog kapitala i obezbjeđuje sigurnost u naplati potraživanja. Neto sopstveni kapital jednak je razlici između vrijednosti poslovne imovine iskazane u aktivi i ukupnih obaveza iskazanih u pasivi BS.

U našem slučaju primjećujemo da koeficijent vlastitog finansiranja na nivou prošlogodišnjeg i iznosi 0,58%, odnosno da je finansiranje vršeno 0,42% iz tuđih sredstava. Standardom je propisano da pokazatelj vlastitog finansiranja bude veći od 0,50%, odnosno da se preduzeće finansira više od 50% iz vlastitih sredstava, međutim u savremenim uslovima poslovanja odstupa se od definisanog odnosa i sve veći naglasak se pridaje rezultatima koji se postižu ukupnim kapitalom tj. trajnoj snazi prihoda. U tom kontekstu toleriše se veća zaduženost preduzeća i pomijera se odnos vlastitog i tuđeg kapitala prema omjeru 30:70.

11.3.4. Rentabilnost investiranog kapitala

	2020.	2021.	2022.
Investirani kapital po imovini	12.386.128	12.359.148	13.108.675
Stalna imovina	8.992.223	8.626.817	8.966.394
Nematerijalna ulaganja	805.460	669.698	459.853
Neto poslovni obrtni kapital	10.752.832	10.338.314	10.351.979
Kratkoročna posl. imovina	16.120.377	15.763.104	16.536.580
Zalihe	2.273.454	2.194.459	2.778.536
Potraživanja od kupaca	10.910.480	10.773.253	9.820.327
Ostala potraživanja	664.820	824.937	839.685
Gotovina	2.222.569	1.929.577	3.098.032
AVR	49.054	40.878	0
Poslovne obaveze	(5.367.545)	(5.424.790)	(6.184.601)
Obaveze prema dobavljačima	(4.698.610)	(4.680.197)	(5.440.742)
Ostale poslovne obaveze	(668.935)	(744.593)	(743.859)
Investirani kapital po obavezama	23.138.960	22.697.462	23.460.654
Ukupan kapital	7.341.877	14.686.141	15.071.414
Dugoročne obaveze	6.857.497	871.267	1.158.414
Kratkoročne obaveze	8.939.586	7.140.054	7.230.826
Dugoročni finansijski plasmani	(0)	(0)	(0)
Kratkoročni finansijski plasmani	(0)	(0)	(0)
Rentabilnost investiranog kapitala			
Neto dobit	1.180.314	1.368.995	385.273
Investirani kapital	23.138.960	22.697.462	23.460.654
Rent. investiranog kapitala (ROIC)	5,10%	6,03%	1,64%

Grafikoni

12. ZAKLJUČAK :

Poslovanje JP „Komunalno Brčko“ tokom 2022. godine je obilježilo:

- ✓ Preduzeće je u izveštajnom periodu ostvarilo dobit u iznosu od 385.273 KM,
- ✓ Naplata potraživanja za sve usluge ostvarena u procentu od 98,61%
- ✓ 95,86% primljenih zahtjeva i reklamacija riješeno je u definisanim rokovima
- ✓ Potpisano 196 ugovora o otplati duga na rate
- ✓ Preduzeće resertifikovano za Sistem upravljanja sigurnošću informacija u skladu sa ISO 27001:2013 i za Sistem upravljanja kvalitetom u skladu sa ISO 9001:2015
- ✓ Nove tarife električne energije u primjeni od 1.1.2022. godine
- ✓ Nabavljeno 284.847.707 kWh električne energije, a kupcima isporučeno 256.996.107 kWh električne energije
- ✓ Gubici u distribuciji električne energije ostvareni su u apsolutnom iznosu od 27.851.600 kWh ili u relativnom iznosu od 9,78 %, što je značajno smanjenje u odnosu na prethodne godine
- ✓ Izvršeno kabliranje 10 kV dalekovoda "Bijela"
- ✓ Završena izgradnja trafostanice BSTS 10/0,4 kV Potočari 11
- ✓ Mobilna trafostanica korištena kao zamjenska u naselju Dubrave do nabavke nove
- ✓ Vršena redovna i kvalitetna isporuka električne energije,
- ✓ Vršeno redovno održavanje elektroenergetskih objekata, kontrola postojećih i priključenja novih potrošača,
- ✓ Proizvedeno je 4.139.413 m³ vode u Fabrici vode, a kupcima fakturisano 1.612.480 m³
- ✓ Prosječno gubici vode u vodovodnom sistemu ostvareni su u iznosu od 61,05 %,
- ✓ Obezbjediđen kontinuitet rada Fabrike vode i postrojenja za proizvodnju i distribuciju vode za piće,
- ✓ Sanirano oštećenje cjevovoda na mostu preko Štrepačke rijeke
- ✓ Izgrađeno 80 m vodovodne mreže u ulici Sabita Alaudina Užičanina
- ✓ Zamijenjeno 42,5 m cjevovoda od azbest cementa u ulici Tome Maksimovića
- ✓ Konstituisan Tim za implementaciju projekta "Izgradnja glavnog transportnog cjevovoda Plazulje – Potočari"
- ✓ Pokrenuta realizacija više projekata na unapređenju vodovodne mreže lokalnih vodovoda
- ✓ Redovno vršeno održavanje kanalizacione mreže,
- ✓ Prikupljeno 27.463,00 t kućnog smeća, 51,17 t animalnog otpada i 174,00 t otpada iz proizvodnje
- ✓ Započela realizacija odvoza komunalnog otpada iz Brčko distrikta BiH na regionalnu deponiju „Crni vrh“ u Zvorniku
- ✓ Na osnovu rješenja Inspektorata vršeno uklanjanje divljih deponija na teritoriji Brčko distrikta BiH,
- ✓ Realizovano održavanje, čišćenje i pranje javnih površina i saobraćajnica u skladu sa planovima investitora – Odjeljenja za javne poslove,
- ✓ Uredno održavana prohodnost puteva i drugih javnih površina u dva zimska perioda, u skladu sa zahtjevima JP „Putevi Brčko“
- ✓ Najveće poteškoće u radu evidentirane su u procesu isporuke vode lokalnim vodovodima kojima preduzeće upravlja, s obzirom na ograničene kapacitete izvorišta i dotrajalu mrežu, te je s porastom temperature dolazilo do povećane potrošnje vode, koja nije bila uvijek dovoljna za osnovne potrebe kupaca, što želimo da, uz podršku resornog odjeljenja, nastavimo rješavati u nadolazećem periodu;
- ✓ Kada je riječ o ljudskim resursima, neophodno je popunjavanje upražnjenih radnih mjesta u skladu sa traženim znanjima i kompetencijama, kao i stvaranje boljih uslova rada i za već zaposlene i za buduće zaposlenike, s obzirom na evidentan odliv radnika u svim branšama.